

Η
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 8 Απριλίου 2022 με την εξής σύνθεση: Αθηνά Μπουζιούρη, Πρόεδρος και Εισηγήτρια, Ειρήνη Αψοκάρδου και Αικατερίνη Ζερβού (σε αναπλήρωση του κωλυόμενου Μέλους του 1^{ου} Κλιμακίου Ελευθερίας Καλαμιώτη, δυνάμει της υπ' αριθ. 21/2022 Πράξης Προέδρου ΕΑΔΗΣΥ), Μέλη.

Για να εξετάσει την από 28/2/2022 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΑΕΠΠ 321/1-3-2022 προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (η προσφεύγουσα) που εδρεύει στο ..., ..., και εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ΔΗΜΟΥ ... (η αναθέτουσα αρχή), όπως εκπροσωπείται νόμιμα, ως και

Κατά του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (η πρώτη παρεμβαίνουσα) που εδρεύει στο ..., οδός ..., και εκπροσωπείται νόμιμα, και

Κατά του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (η δεύτερη παρεμβαίνουσα) που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Πατησίων 67, και εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα ζητά την ακύρωση της υπ' αριθ. 103/2022 (αριθ. πρωτ. 6633/17-2-2022) απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής που ελήφθη στις 15/2/2022 με θέμα «Έγκριση 1ου Πρακτικού Επιτροπής Διαγωνισμού για το έργο 'ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΣΦΑΛΤΙΚΩΝ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ 2021-2022-2023' και Ανάδειξη προσωρινού μειοδότη», κατά το μέρος της με το οποίο έγιναν δεκτές οι προσφορές των διαγωνιζόμενων ..., ..., ... και ανεδείχθη προσωρινή ανάδοχος η ..., καθώς επίσης και κάθε άλλης πράξης ή παράλειψης των οργάνων της αναθέτουσας αρχής.

Αριθμός απόφασης: 627/2022

Η συζήτηση άρχισε αφού το Κλιμάκιο άκουσε την Εισηγήτρια Αθηνά Μπουζιούρη.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του Π.Δ. 39/2017, ποσού 10.080,65 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την από 24/2/2022 πληρωμή στη ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «δεσμευμένο»), το οποίο υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσού 2.016.129,03 ευρώ άνευ ΦΠΑ.

2. Επειδή, με την Διακήρυξη υπ' αριθ. πρωτ. ... (ΑΔΑΜ: ...) της αναθέτουσας αρχής προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός δημόσιος διαγωνισμός για την ανάδειξη αναδόχου της σύμβασης κατασκευής του έργου «ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΣΦΑΛΤΙΚΩΝ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ 2021-2022-2023» εκτιμώμενης αξίας 2.016.129,03 ευρώ άνευ ΦΠΑ. Ο διαγωνισμός διενεργείται με κριτήριο ανάθεσης αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής. Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών ορίστηκε η 1^η/11/2021. Στον διαγωνισμό συμμετείχαν δώδεκα (12) οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα και οι παρεμβαίνουσες, οι οποίοι κατέταγαν κατά σειρά μειοδοσίας ως εξής: 1. ... (πρώτη παρεμβαίνουσα) 56,87 %, 2. ... (δεύτερη παρεμβαίνουσα) 54,47 %, 3. ... 53,61 %, 4. ... (προσφεύγουσα) 52,66 %, 5. ... 52,13 %, 6. ... 51,00 %, 7. ... με δ.τ. ... 50,87 %, 8. ... 40,26 %, 9. ... 22,53 %, 10. 9,13 %, 11. ... 1,13 %, 12. 1,00 %. Με την υπ' αριθ. πρωτ. ... πρόσκληση που κοινοποιήθηκε διά της «Επικοινωνίας» του διαγωνισμού στις 5/1/2022, η αναθέτουσα αρχή κάλεσε, σύμφωνα με το άρθρο 4.1.η' της Διακήρυξης, τους πρώτους επτά (7) ανωτέρω οικονομικούς φορείς, των οποίων οι οικονομικές προσφορές παρουσίαζαν απόκλιση άνω των δέκα ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο των παραδεκτών προσφορών, να εξηγήσουν την προσφερόμενη από αυτούς τιμή εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης. Ειδικότερα, η πρόσκληση

Αριθμός απόφασης: 627/2022

ανέφερε τα εξής: «Σύμφωνα με την παραγρ. 4.1.η της Διακήρυξης του έργου 'ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΣΦΑΛΤΙΚΩΝ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ 2021-2022-2023' καλείστε εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, να εξηγήσετε το κόστος κατασκευής του έργου που προτείνεται στην προσφορά σας. Αν δεν ανταποκριθείτε στην παρούσα πρόσκληση εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλετε εξηγήσεις, η προσφορά σας απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις θα υποβληθούν μέσω της λειτουργίας 'Επικοινωνία' και αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. 1. Σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν. 4412/16 οι εξηγήσεις που θα δοθούν θα πρέπει να αφορούν ιδίως: ... Ειδικότερα προτείνεται οι εξηγήσεις που θα δοθούν να αφορούν: Α. το ΕΜΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ, δηλαδή τα Γενικά έξοδα του Οικονομικού Φορέα όπως αυτά αναφέρονται στα Συμβατικά Τεύχη (βλ Τιμολόγιο Μελέτης, ΕΣΥ, Τεχνική Περιγραφή, ΦΑΥ- ΣΑΥ), βάσει της Εγκυκλίου 9/2017 του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών (ΑΔΑ: 6Η6Κ465ΧΘΞ-3Φ5) ως ακολούθως: Τα Γενικά Έξοδα και το Όφελος του Αναδόχου αποτελούν κόστος στο οποίο περιλαμβάνονται οι πάσης φύσεως δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να κατανεμηθούν σε συγκεκριμένες εργασίες αλλά αφορούν συνολικά το κόστος του έργου όπως, κρατήσεις ή υποχρεώσεις αυτού, όπως δαπάνες διοίκησης και επίβλεψης του Έργου, σήμανσης εργοταξίων, φόροι, δασμοί, ασφάλιστρα, τόκοι κεφαλαίων κίνησης, προμήθειες εγγυητικών επιστολών, έξοδα λειτουργίας γραφείων κ.λπ., τα επισφαλή έξοδα πάσης φύσεως καθώς και το προσδοκώμενο κέρδος από την εκτέλεση των εργασιών. Το ανωτέρω κόστος, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, διακρίνεται σε: (α] Σταθερά έξοδα, δηλαδή άπαξ αναλαμβανόμενα κατά τη διάρκεια της σύμβασης, τα οποία περιλαμβάνουν τις δαπάνες: 1. Εξασφάλισης και διαρρύθμισης εργοταξιακών χώρων, για την ανέγερση κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων π.χ. γραφείων, εργαστηρίων και λοιπών εγκαταστάσεων του Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Ανέγερσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων του

Αριθμός απόφασης: 627/2022

Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. 3. Περιφράξης ή/και διατάξεων επιτήρησης εργοταξιακών εγκαταστάσεων και χώρων εκτέλεσης εργασιών εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης.

4. Εξοπλισμού κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων για τη διασφάλιση λειτουργικής ετοιμότητας, εξασφάλισης ύδρευσης, ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεφωνικής σύνδεσης και αποχέτευσης, καθώς και λοιπών απαιτούμενων ευκολιών, σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης. 5.

Απομάκρυνσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων μετά την περαίωση του έργου, καθώς και οι δαπάνες αποκατάστασης των χώρων κατά τρόπο αποδεκτό και σύμφωνα με τους εγκεκριμένους Περιβαλλοντικούς Όρους. 6. Κινητοποίησης (εισκόμισης στο εργοτάξιο)

του απαιτούμενου εξοπλισμού γενικής χρήσης (π.χ. γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού), όπως προβλέπεται στο χρονοδιάγραμμα του έργου και αποκινητοποίησης με το πέρας του προβλεπόμενου χρόνου απασχόλησης. 7. Οι δαπάνες επισκόπησης των μελετών του έργου και τυχόν συμπληρώσεις τροποποιήσεις, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο άμεσο κόστος. 8. Οι δαπάνες συμπλήρωσης των ΣΑΥ/ΦΑΥ (Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας/Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 9.

Για φόρους. 10. Για εγγυητικές. 11. Ασφάλισης του έργου. 12. Προσυμβατικού σταδίου. 13. Διάθεσης μέσων ατομικής προστασίας. 14. Για επισφαλή έξοδα πάσης φύσεως (π.χ. εξεύρεσης χώρων γραφείων και λοιπών εγκαταστάσεων, χρηματοοικονομικών εξόδων, απαιτήσεως για μελέτες που μπορεί να προκύψουν κατά την πορεία των εργασιών, εκτεταμένες διαφωνίες και απαίτηση ισχυρής νομικής υποστήριξης, απαιτήσεις για μέτρα προστασίας από μη ληφθείσες υπόψη ακραίες επιτόπου συνθήκες, κλοπές μη καλυπτόμενες από ασφάλιση). (β) Χρονικώς συνηρημένα έξοδα, δηλαδή εξαρτώμενα από τη χρονική διάρκεια της σύμβασης, τα οποία περιλαμβάνουν τις δαπάνες: 1. Χρήσεως - λειτουργίας των εργοταξιακών εγκαταστάσεων και ευκολιών (περιλαμβάνει τη χρήση των εγκαταστάσεων και χώρων

καθαρών σύμφωνα με τις προβλέψεις των εγκεκριμένων Περιβαλλοντικών Όρων) 2. Προσωπικού γενικής επιστασίας και διοίκησης του Αναδόχου και υπό την προϋπόθεση μόνιμης και αποκλειστικής απασχόλησης στο έργο (σε περίπτωση μη μόνιμης και αποκλειστικής απασχόλησης θα λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος απασχόλησης και η διαθεσιμότητα στο έργο). Ανηγγόμενες

Αριθμός απόφασης: 627/2022

περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για προβλεπόμενες νόμιμες αποζημιώσεις. Το επιστημονικό προσωπικό και οι επιστάτες, με εξειδικευμένο αντικείμενο (π.χ. χωματοουργικά, τεχνικά, ασφαλτικά) δεν περιλαμβάνονται. 3. Νομικής υποστήριξης 4. Εξωτερικών τεχνικών συμβούλων με ad hoc μετάκληση 5. Για την εκτέλεση των καθηκόντων της παραπάνω κατηγορίας προσωπικού π.χ. χρήση αυτοκινήτων 6. Λειτουργίας μηχανημάτων γενικής χρήσης π.χ. γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού 7. Μετρήσεων γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς 8. Συντήρησης του έργου για τον προβλεπόμενο χρόνο 9. Τόκοι κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος 10. Το αναλογούν, σε σχέση με τη συμμετοχή του στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, κόστος έδρας επιχείρησης ή/και λειτουργίας κοινοπραξίας. Για τα παραπάνω στοιχεία κόστους, οι οικονομικοί φορείς καλούνται να δώσουν εξηγήσεις και να παράσχουν στοιχεία κόστους με βάση τα δεδομένα που έλαβαν υπ' όψιν κατά την σύνταξη της προσφοράς τους. Σε περίπτωση που δεν δύνανται να παράσχουν τεκμηριωμένες εξηγήσεις για μέρος ή το σύνολο των Γενικών Εξόδων, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να κάνουν χρήση της Εγκυκλίου 9/2017 του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών (ΑΛΑ: 6Η6Κ465ΧΘΞ-3Φ5). Στην περίπτωση που γίνεται χρήση των ποσοστών της Εγκυκλίου 9/2017 για κάποιο ή κάποια από τα ανωτέρω στοιχεία κόστους, εφιστάται η προσοχή στους Οικονομικούς Φορείς ότι αυτά πολλαπλασιάζονται με την αξία των Εργασιών του Προϋπολογισμού της Μελέτης χωρίς ΓΕ&ΟΕ, ώστε να γίνουν αποδεκτά κατά την αξιολόγηση των αιτιολογήσεων. Β. το ΑΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΟΥ, άλλως το συνολικό κόστος εκτέλεσης των επί μέρους εργασιών ή λειτουργιών, οι οποίες συνθέτουν το φυσικό αντικείμενο του Έργου. Αναλύεται δηλαδή το κόστος κατασκευής του έργου από τον Οικονομικό Φορέα όπως αυτό διαμορφώνεται από την εμπειρία, την υποδομή που διαθέτει, την έρευνα αγοράς που έχει κάνει και τις παραδοχές απόδοσης του εργατοτεχνικού προσωπικού και του μηχανολογικού εξοπλισμού που προτίθεται να χρησιμοποιήσει Στην ανάλυση του ΑΜΕΣΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ θα πρέπει να παρουσιαστούν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: 1. Το ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ του Αντικειμένου της Σύμβασης. Στο Σχέδιο Υλοποίησης θα αναλύονται οι Τεχνικές Λύσεις που θα χρησιμοποιήσει ο οικονομικός Φορέας

Αριθμός απόφασης: 627/2022

για την υλοποίηση του έργου. Θα παρουσιάζονται οι ευνοϊκές συνθήκες καθώς και τα πλεονεκτήματα ή/και η πρωτοτυπία των μεθόδων κατασκευής, εφόσον υπάρχουν. Θα γίνεται αναφορά στην σύνθεση, την αλληλουχία και την απόδοση των συνεργείων που θα απαιτηθούν. Θα αναλυθούν τα μέτωπα εργασίας και θα συνδεθούν με το χρονοδιάγραμμα εργασιών. Θα γίνεται αναφορά στα μηχανήματα μισθωμένα ή ιδιόκτητα που θα απασχοληθούν στο έργο και θα τεκμηριώνεται η απόδοση και το κόστος τους σε ημερήσια βάση. Θα τεκμηριώνεται το κόστος κτήσης και μεταφοράς των Α' Υλών καθώς και η απόδοση των συνεργείων κατασκευών. Θα γίνεται αναφορά στο προσωπικό (ειδικευμένο πχ επιστάτες, μηχανικοί κλπ ή ανειδίκευτο πχ οικοδόμοι) που απαιτείται για κάθε εργασία. 2. Το Χρονοδιάγραμμα Εργασιών όπως αυτό, έστω σε αρχικό στάδιο, εκτιμήθηκε από τον οικονομικό φορέα κατά την σύνταξη της προσφοράς του. 3. Οργανόγραμμα έργου. Θα γίνεται αναφορά στο προσωπικό που θα απασχοληθεί στο έργο (εκτός από το προσωπικό διοίκησης που αναφέρεται στο τμήμα των Γενικών Εξόδων, όπως επιστάτες, εργοδηγοί, επιστημονικό προσωπικό, ειδικοί σύμβουλοι, μελετητές κλπ). Το Οργανόγραμμα θα συνοδεύει Πίνακας Προσωπικού όπου θα αναγράφεται η ειδικότητα κάθε απασχολούμενου στο έργο, η σχετική του εμπειρία (πχ έτη απασχόλησης), και το μισθολογικό καθεστώς στο οποίο ανήκει. Προς απόδειξη του κόστους εργασίας μπορεί να υποβάλλεται η Κατάσταση Μισθοδοσίας του Οικονομικού Φορέα ή άλλο πρόσφορο αποδεικτικό στοιχείο. Το κόστος εργασίας θα λαμβάνει υπόψη τις κείμενες διατάξεις εργατικού δικαίου (πχ Συλλογικές Συμβάσεις) με προσκόμιση αποδεικτικών συμμόρφωσης σε αυτές καθώς και στις διατάξεις ασφαλιστικού δικαίου. Γενικές Παρατηρήσεις: - Θα πρέπει να γίνει αναφορά στην διαχείριση των ΑΕΚΚ που θα προκύψουν από το έργο, ως προς το κόστος μεταφοράς τους σε κατάλληλα αδειοδοτημένους χώρους. Δεν απαιτείται προσκόμιση σύμβασης σε αυτή την φάση. - Ειδικά για το κόστος ασφάλισης του απαιτούμενου εργατοτεχνικού προσωπικού, προτείνεται οι οικονομικοί φορείς στο Έμμεσο Κόστος ή όπου κρίνεται σκόπιμο, να υπολογίσουν την δαπάνη του ΙΚΑ με βάση την Εγκύκλιο 52/2002 του ΙΚΑ. Εναλλακτικά, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να υποβάλλουν με την αιτιολόγησή τους, Πράξεις Υπολογισμού Τελικού Συντελεστή Εργατικής Δαπάνης από παρόμοια έργα μαζί με τον προϋπολογισμό ή τον Τακτοποιητικό ΑΠΕ αυτών. - Για εργασίες ή ομάδες

Αριθμός απόφασης: 627/2022

εργασιών που περιλαμβάνονται στα Συμβατικά Τεύχη και για τα οποία δεν παρέχεται ανάλυση κόστους από τους οικονομικούς φορείς, το κόστος τους θα λαμβάνεται ίσο με το κόστος του Προϋπολογισμού της Μελέτης. - Προσφορές υπερβολάβων θα αναλύονται κοστολογικά από τους οικονομικούς φορείς σε σχέση με την απόδοση της εργασίας, το κόστος των υλικών, το κόστος του προσωπικού που απαιτείται και το τυχόν κόστος μηχανικού εξοπλισμού και μικροϋλικών που απαιτούνται με βάση». Για την αξιολόγηση της αιτιολόγησης ορίστηκε ομάδα εργασίας με την με αριθμ. 788/2021 (ΑΔΑ: ...) Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής. Οι κληθέντες οικονομικοί φορείς υπέβαλαν εμπροθέσμως διά της «Επικοινωνίας» του διαγωνισμού εξηγήσεις επί των οικονομικών προσφορών τους, οι οποίες αξιολογήθηκαν από την ορισθείσα προς τούτο ειδική Ομάδα Εργασίας. Η Επιτροπή Διαγωνισμού, αφού έλαβε υπόψη το από 1/2/2022 πρακτικό της Ομάδας Εργασίας, συνέταξε το 1^ο Πρακτικό της, με το οποίο εισηγήθηκε τον αποκλεισμό ενός οικονομικού φορέα λόγω μη επαρκούς αιτιολόγησης της προσφοράς του και την αποδοχή των προσφορών των λοιπών οικονομικών φορέων, με την αιτιολογία, όσον αφορά τις παρασχεθείσες επί των προσφερόμενων τιμών εξηγήσεις, ότι «οι αιτιολογήσεις των υπόλοιπων έξι (6) εταιρειών είναι πλήρεις και σύμφωνες με το υπ. αριθμ. 608/05-01-2022 έγγραφο της Υπηρεσίας. Όλες οι εταιρείες υπολογίζουν, μετά την κοστολόγηση του ΑΜΕΣΟΥ και ΕΜΜΕΣΟΥ κόστους, σημαντικά κέρδη προ φόρων και χωρίς τον υπολογισμό του πριμ του άρθρου 16.2 της διακήρυξης. Τρεις εταιρείες (... και ...) έχουν υπολογίσει λάθος το ποσό της εγγύησης καλής εκτέλεσης και στο ΕΜΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ προκύπτει στις κρατήσεις μια διαφορά περίπου στα 1.000,00 ευρώ. Τέλος δεν υπάρχουν στα ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΑ και των έξι εταιρειών στοιχεία κόστους για κάποια υλικά τα οποία συμβάλουν με μικρό ποσοστό στην κοστολόγηση του έργου και δεν κρίνονται σημαντικά κατά την αιτιολόγηση της προσφοράς τους στον υπολογισμό της κερδοφορίας του έργου». Με την προσβαλλόμενη απόφαση επικυρώθηκε στο σύνολό του το Πρακτικό 1^ο της Επιτροπής Διαγωνισμού, έγιναν δεκτές οι προσφορές όλων των διαγωνιζόμενων πλην ενός και ανεδείχθη προσωρινή ανάδοχος η πρώτη παρεμβαίνουσα.

3. Επειδή, προκήρυξη η Διακήρυξη αναρτήθηκε στις 6/10/2021 στο ΚΗΜΔΗΣ (ΑΔΑΜ: ...), καθώς επίσης και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο διαγωνισμός έλαβε συστημικό Α/Α ...

Αριθμός απόφασης: 627/2022

4. Επειδή, ο διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου της σύμβασης (δημόσιο έργο), της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της, χωρίς ΦΠΑ, του χρόνου έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης, καθώς επίσης και της νομικής φύσης της αναθέτουσας αρχής υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 4412/2016 και δη του Βιβλίου Ι αυτού. Συνακόλουθα, η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016, η δε ΑΕΠΠ ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

5. Επειδή, η προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε νόμιμα δια του συστήματος «Επικοινωνία» του διαγωνισμού, ηλεκτρονικά υπογεγραμμένη και με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου που παρατίθεται στο Παράρτημα Ι του ΠΔ 39/2017, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 αυτού και την παρ. 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016, στις 28/2/2022 και κοινοποιήθηκε αυθημερόν δια μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ΑΕΠΠ. Είναι δε και εμπρόθεσμη δοθέντος ότι η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στους οικονομικούς φορείς στις 17/2/2022.

6. Επειδή, η προσφεύγουσα ασκεί την προδικαστική προσφυγή με πρόδηλο έννομο συμφέρον, επιδιώκοντας την ανάληψη της σύμβασης με τον αποκλεισμό των οικονομικών φορέων που έχουν καταταγεί πάνω από την ίδια κατά σειρά μειοδοσίας.

7. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε την προδικαστική προσφυγή την 1^η/3/2022 στους θιγόμενους οικονομικούς φορείς και υπέβαλε απόψεις της επ' αυτής στις 15/3/2022, νομίμως και εμπροθέσμως. Στις 30/3/2022, ήτοι μετά την πάροδο της δεκαπενθήμερης προθεσμίας του άρθρου 365 παρ. 1 περ. β' Ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή υπέβαλε συμπληρωματικό έγγραφο απόψεων, το οποίο δεν λαμβάνεται υπόψη λόγω εκπροθέσμου.

8. Επειδή, η πρώτη παρεμβαίνουσα άσκησε εμπροθέσμως παρέμβαση στις 11/3/2022 διά της Επικοινωνίας του ΕΣΗΔΗΣ υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης και με έννομο συμφέρον, καθόσον με την προδικαστική προσφυγή προβάλλονται λόγοι απόρριψης της προσφοράς της.

9. Επειδή, η δεύτερη παρεμβαίνουσα άσκησε εμπροθέσμως παρέμβαση στις 11/3/2022 διά της Επικοινωνίας του ΕΣΗΔΗΣ υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης και με έννομο συμφέρον, καθόσον με την προδικαστική προσφυγή προβάλλονται λόγοι απόρριψης της προσφοράς της.

Αριθμός απόφασης: 627/2022

10. Επειδή, η προσφεύγουσα υπέβαλε νομίμως και εμπροθέσμως συμπληρωματικό υπόμνημα επί της κρινόμενης προδικαστικής προσφυγής διά της «Επικοινωνίας» του διαγωνισμού στις 21/3/2022.

11. Επειδή, με την υπ' αριθ. 470, 661, 731/2022 Πράξεις Προέδρου 1ου Κλιμακίου ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία εξέτασης της κρινόμενης προδικαστικής προσφυγής.

12. Επειδή, με τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 Ν. 4912/2022 (ΦΕΚ Α' 59/17.03.2022), με έναρξη ισχύος κατ' άρθρο 30 του ίδιου Νόμου από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η «Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)» του Ν. 4412/2016 (Α' 147) μετονομάστηκε σε «Ενιαία Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ)», ενώ με τη διάταξη του άρθρου 17 παρ. 2 Ν. 4912/2022 ορίστηκε ότι *«μέχρι την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημόσιων Συμβάσεων του άρθρου 347 του ν. 4412/ 2016 και τη συγκρότηση Κλιμακίων σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 353 και την περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 356 του ν. 4412/2016, οι εκκρεμείς ενώπιον της Αρχής διαδικασίες εξέτασης προδικαστικών προσφυγών συνεχίζονται και ολοκληρώνονται από τα Κλιμάκια με τη σύνθεση που έχουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος»*. Κατόπιν των ανωτέρω, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του παρόντος Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις και τις διατάξεις των άρθρων 365 Ν. 4412/2016, 13 ΠΔ 39/2017 όπως ισχύουν.

13. Επειδή, με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα βάλλει κατά της αποδοχής των προσφορών των δύο παρεμβαινουσών και της τρίτης ένωσης οικονομικών φορέων, οι οποίες προηγούνται της ίδιας στον πίνακα κατάταξης, ισχυριζόμενη ότι κανείς εκ των παραπάνω διαγωνιζομένων δεν ανταποκρίθηκε προσηκόντως στην πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής για παροχή εξηγήσεων επί των οικονομικών τους προσφορών και, ως εκ τούτου, οι προσφορές τους έπρεπε να έχουν απορριφθεί και, επικουρικώς, ότι, σε κάθε περίπτωση, η προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής είναι ανατιολόγητη, διότι ουδόλως εξηγείται για ποιον λόγο έγιναν δεκτές οι εξηγήσεις των ανωτέρω οικονομικών φορέων. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται **α)** ως προς την πρώτη παρεμβαίνουσα ότι η αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς έπασχε πρωτίστως, διότι δεν υπεβλήθη ψηφιακά

Αριθμός απόφασης: 627/2022

υπογεγραμμένη και, επιπροσθέτως, λόγω ανεπάρκειας των υπολογιζόμενων κονδυλίων για τη συμμόρφωση του οικονομικού φορέα με την περιβαλλοντική νομοθεσία, για την κάλυψη του κόστους πετρελαίου κίνησης και για την εκτέλεση των εργασιών των άρθρων τιμολογίου μελέτης ΑΤ 10, 11-14, 32-34, 28-29, 39, **β)** ως προς την δεύτερη παρεμβαίνουσα ότι η αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της έπασχε λόγω ανεπάρκειας των κονδυλίων για την εκτέλεση της εργασίας του άρθρου τιμολογίου μελέτης ΑΤ 39 και των κονδυλίων εμμέσου κόστους του έργου, και **γ)** ως προς την ..., ότι η αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς έπασχε λόγω μη υποβολής του απαιτούμενου από την πρόσκληση χρονοδιαγράμματος και των απαιτούμενων στοιχείων για την απόδειξη των αναφερόμενων στην αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς.

14. Επειδή, το άρθρο 88 Ν. 4412/2016 περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 Ν. 4782/2021 (ΦΕΚ Α' 36/09.03.2021) και ισχύει στην προκείμενη διαγωνιστική διαδικασία που εκκίνησε μετά την 1/6/2021, οπότε οι ανωτέρω διατάξεις τέθηκαν σε ισχύ, ορίζει τα εξής: «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις της παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη

Αριθμός απόφασης: 627/2022

συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, περί υπεργολαβίας, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 89, περί δικαιολογητικών σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18. [...] 5α. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. 6. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ανωτέρω προβλεπόμενη απόφαση δύναται να ορίζονται οι

Αριθμός απόφασης: 627/2022

προϋποθέσεις βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρεκκλίνει από την εφαρμογή κάποιων εκ των αναφερόμενων σε αυτήν κριτηρίων».

15. Επειδή, η Διακήρυξη, η οποία συνιστά το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού δεσμεύοντας αμφίδρομα την αναθέτουσα αρχή και τους διαγωνιζόμενους (ΕΑ ΣΤΕ 352/2016, 53/2011, ΣΤΕ 3669/2015, 5022/2012), ορίζει, σχετικά με τα τιθέμενα εν προκειμένω ζητήματα, τα εξής: «Άρθρο 4: Διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών/ Κατακύρωση/ Σύναψη σύμβασης/ Προδικαστικές προσφυγές/Προσωρινή δικαστική προστασία 4.1 Ηλεκτρονική Αποσφράγιση/ Αξιολόγηση/ Έγκριση πρακτικού ...δ) Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει, κατά σειρά μειοδοσίας, σε έλεγχο της ολόγραφης και αριθμητικής αναγραφής των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης και της ομαλής μεταξύ τους σχέσης, βάσει της παραγωγής σχετικού ψηφιακού αρχείου, μέσα από το υποσύστημα. Για την εφαρμογή του ελέγχου ομαλότητας, χρησιμοποιείται από την Επιτροπή Διαγωνισμού η μέση έκπτωση προσφοράς (Εμ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 95 και 98 του Ν. 4412/2016 ... η) Η περιγραφόμενη διαδικασία καταχωρείται στο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού ή σε παράρτημά του, που υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της. Ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας 'Επικοινωνία' του υποσυστήματος. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται,

Αριθμός απόφασης: 627/2022

ομοίως, μέσω της λειτουργίας 'Επικοινωνία', ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του Ν. 4412/2016 Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας, με το οποίο εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον μειοδότη (ή τη ματαίωση της διαδικασίας), και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως "εσωτερικό", προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής. Η αποδοχή ή απόρριψη των εξηγήσεων των οικονομικών φορέων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο ως άνω πρακτικό, ενσωματώνεται στην απόφαση της επόμενης περίπτωσης (θ). Για την εξέταση των εξηγήσεων δύναται να συγκροτούνται και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 221 Ν. 4412/2016. ... 24.3 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος 'Οικονομική Προσφορά' περιέχει το αρχείο pdf, το οποίο παράγεται από το υποσύστημα, αφού συμπληρωθούν καταλλήλως οι σχετικές φόρμες και υπογράφεται, τουλάχιστον με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό ...».

16. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 32 Ν. 4782/2021 προστέθηκε στο άρθρο 88 Ν. 4412/2016 η παρ. 5^α, με την οποία εισήχθη, συγκεκριμένα ως προς τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, νομοθετικό τεκμήριο για την εμφάνιση μίας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής. Ειδικότερα, προβλέφθηκε ότι τεκμαίρονται ως ασυνήθιστα χαμηλές οι προσφορές εκείνες που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των παραδεκτών προσφορών. Αναλυτικότερα, όπως επεξηγείται και στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 4782/2021, με τις εν λόγω διατάξεις καθορίζεται ένα «συνδυασμένο όριο έκπτωσης» άνω του οποίου η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να καλέσει τον οικονομικό φορέα να αιτιολογήσει την προσφερόμενη τιμή και ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να υποβάλει έγγραφες εξηγήσεις, τυχόν δε άρνησή του επάγεται την κήρυξη

Αριθμός απόφασης: 627/2022

της προσφοράς του ως απαράδεκτη και την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής. Ειδικότερα, μετά τη θέσπιση του ανωτέρω ορίου έκπτωσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν διαθέτουν πλέον διακριτική ευχέρεια να εκτιμήσουν εάν μία προσφορά που αποκλίνει κατά 10% από τον μέσο όρο των εκπτώσεων των λοιπών παραδεκτών προσφορών του διαγωνισμού εμφανίζεται κατ' αρχήν ως ασυνήθιστα χαμηλή, αλλά υποχρεούνται, κατά δεσμία αρμοδιότητα πλέον, να καλέσουν τον εν λόγω προσφέροντα για παροχή εξηγήσεων επί της προσφερθείσας τιμής. Εξακολουθούν, ωστόσο, να εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 σχετικά με την παροχή εξηγήσεων από τους οικονομικούς φορείς και την αξιολόγηση αυτών από τις αναθέτουσες αρχές. Έτσι, για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο, και – ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς – με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 την σοβαρότητα και την φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΔΕΕ C-568/13, 18.12.2014, Azienda Ospedaliero-Universitaria di Careggi-Firenze EU:C:2014:2466, σκ. 50, C-599/10, 29.03.2021, AE SAG ELV Slovensko κ.λπ., EU:C:2012:191, σκέψεις 29 και 30). Και ναι μεν τα στοιχεία του άρθρου 88 παρ. 2 Ν. 4412/2016 αναφέρονται ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά, τούτο, όμως, δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τεκμηριώσουν την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες (πρβλ. ΔΕΕ Slovensko, ο.π., σκ. 30, ΔΕΦΑΘ 120/2020). Περαιτέρω, στις περιπτώσεις αυτές, απαιτείται η ανάπτυξη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του διαγωνιζομένου ενός ουσιαστικού διαλόγου, ο οποίος πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο κατάλληλο, ήτοι κατά την αξιολόγηση των προσφορών και πριν τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης, με σκοπό την αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων αναδόχων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να κληθούν αυτοί εκ νέου, με νέα και συγκεκριμένη πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να της

Αριθμός απόφασης: 627/2022

προκαλούν αμφιβολίες (πρβλ. ΣΤΕ 199/2021). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογήσει το σύνολο των υποβαλλόμενων στοιχείων και να κρίνει επ' αυτών με αιτιολογημένη κρίση, πριν την απόφασή της για την αποδοχή ή την απόρριψη της προσφοράς. Εκ τούτων παρέπεται ότι η αξιολογική κρίση ως προς τις παρασχεθείσες εξηγήσεις επί της εκάστοτε κατατεθείσας προσφοράς διαγωνιζομένου πρέπει να γίνεται πρωτογενώς από την αναθέτουσα αρχή, η οποία οφείλει να προβεί σε ευρύ έλεγχο ουσίας των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, ενώ οι κρίσεις της υπόκεινται σε έλεγχο αιτιολογίας από τα αρμόδια όργανα, όπως εν προκειμένω η ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΕΛΣυν Μειζ. 804/2018). Εξάλλου, σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζόμενου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωσή της να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ (βλ. ΣΤΕ 7μ 726/2022, ΣΤΕ 199/2021, 154/2021, ΕΑ ΣΤΕ 12/2020). Ωστόσο, οι διαγωνιζόμενοι δεν εμποδίζονται να προβάλλουν το πρώτον ισχυρισμούς περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων, με την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, τους ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΣΤΕ 7μ 726/2022, σκ. 32, ΑΕΠΠ 1554/2021, σκ. 11), προς την οποία, άλλωστε, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται κατ' άρθρο 365 παρ. 1 περ. β' Ν. 4412/2016 να υποβάλλει απόψεις, με τις οποίες έχει τη δυνατότητα να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης, η οποία, στην περίπτωση αυτή, μπορεί να αναφέρεται ιδίως στις αιτιάσεις του προσφεύγοντος περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον διαπιστωθεί από την ΕΑΔΗΣΥ, κατά την εξέταση προβαλλόμενων ειδικών και συγκεκριμένων ισχυρισμών του προσφεύγοντος, ότι ένας προσφέρων υπολόγισε κονδύλια για την εκτέλεση της σύμβασης, το ύψος των οποίων κρίνεται ανεπαρκές, ο αποκλεισμός του διαγωνιζόμενου από τη διαδικασία ανάθεσης αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής, αφού αυτή κρίνει αιτιολογημένα ότι τα στοιχεία που παρείχε ο διαγωνιζόμενος δεν εξηγούν ικανοποιητικά την προσφερόμενη τιμή και ότι αυτή δεν επαρκεί για την

Αριθμός απόφασης: 627/2022

υλοποίηση της συγκεκριμένης σύμβασης, της ΕΑΔΗΣΥ μη δυνάμενης να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή ως προς την άσκηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας (πρβλ. ΣΤΕ 602/2021, ΕΑ ΣΤΕ 288/2020).

17. Επειδή, με τον **πρώτο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι παρασχεθείσες από την πρώτη παρεμβαίνουσα εξηγήσεις επί της οικονομικής της προσφοράς υπεβλήθησαν απαραδέκτως, διότι τα έγγραφα με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ...-1-11-21» και «...pdf» δεν έφεραν ηλεκτρονική υπογραφή. Όπως, όμως, βασίμως ισχυρίζονται η αναθέτουσα αρχή και η πρώτη παρεμβαίνουσα και προκύπτει από την ηλεκτρονικό φάκελο του διαγωνισμού, η τελευταία υπέβαλε τις εξηγήσεις της διά της «Επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ αναρτώντας το αρχείο με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ...-1-11-21», συνοδευόμενο από τα επικαλούμενα από την ίδια επιμέρους στοιχεία αιτιολόγησης της προσφοράς της. Κατά το άνοιγμα του εν λόγω αρχείου, ενεργοποιείται το πεδίο ελέγχου της ηλεκτρονικής υπογραφής (*signature panel*), μέσω του οποίου επιβεβαιώνονται η ύπαρξη και οι ιδιότητες της από 25/1/2022 ηλεκτρονικής υπογραφής του υπογράφοντος Περαιτέρω, μεταξύ των υποβληθέντων από την πρώτη παρεμβαίνουσα διά της «Επικοινωνίας» του διαγωνισμού στοιχείων δεν περιλαμβάνεται αρχείο με τίτλο «...pdf». Το εν λόγω αρχείο, όπως προκύπτει από τον ηλεκτρονικό φάκελο του διαγωνισμού και βεβαιώνεται με το από 2/3/2022 διευκρινιστικό μήνυμα της αναθέτουσας αρχής στην «Επικοινωνία» του διαγωνισμού, αναρτήθηκε από την ίδια στα συνημμένα του διαγωνισμού και αποτελεί αντίγραφο του μόνου υποβληθέντος από την πρώτη παρεμβαίνουσα προαναφερθέντος από 25/1/2021 εγγράφου αιτιολόγησης της προσφοράς της που, όπως προελέχθη, υπεβλήθη ηλεκτρονικώς υπογεγραμμένο. Κατόπιν των ανωτέρω, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής είναι απορριπτός.

18. Επειδή, με τον **δεύτερο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής (υπό 17.α) η προσφεύγουσα βάλλει κατά της προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας ισχυριζόμενη τα εξής: «Ως προς τις εργασίες Α.Τ. 11 έως και 14, καθώς και 32 έως και 34, παρότι προβλέπεται εργασία κατά τις νυκτερινές ώρες, η ... (βλ. σελ. 37 της αιτιολόγησής της) δεν έχει υπολογίσει, στο εργατικό κόστος, την υποχρεωτική εκ της κείμενης νομοθεσίας, επαύξηση ημερομισθίου 25 % [βλ. το άρθρο μόνο της ΚΥΑ 18310/1946 (ΦΕΚ Β' 15/1946), όπως

Αριθμός απόφασης: 627/2022

ερμηνεύτηκε από την ΚΥΑ 25825/1951 (ΦΕΚ Β' 86/1951)]. Αντ' αυτού, λαμβάνει υπόψη της μόνο το προβλεπόμενο ημερομίσθιο δώρης πρωινής εργασίας για τους οικείους εργάτες. Συνεπώς, ως προς τις εργασίες αυτές, οι εξηγήσεις της ... έπρεπε να είχαν επιβαρυνθεί με το ποσό των 4.484,96 €, δηλαδή: Ως προς τις εργασίες Α.Τ. 11 έως και 14: Χειριστές : (φρέζας, σαρώθρου, ... και 4 οδηγοί) = 7 χειριστές Επί πλέον κόστος χειριστών για νυχτερινή εργασία = 7 χειριστές * 13 ημέρες * 58,66 €/ ημέρα * 25% = 1.334,52€. Επί πλέον κόστος εργατών για νυχτερινή εργασία = 4 εργάτες * 13 ημέρες * 30,00 €/ ημέρα * 25% = 390,00€. Επί πλέον κόστος τεχνιτών για νυχτερινή εργασία = 2 τεχνίτες * 13 ημέρες * 35,00 €/ ημέρα * 25% = 227,50€. Ως προς τις εργασίες Α.Τ. 32 έως και 34: Χειριστές : (φίνισερ, φεκαστικό, δύο οδοστρωτήρες) = 4 χειριστές Επί πλέον κόστος χειριστών για νυχτερινή εργασία = 4 χειριστές * 22 ημέρες * 58,66 €/ ημέρα * 25% = 1.290,52 €. Επί πλέον κόστος εργατών για νυχτερινή εργασία = 2 εργάτες * 22 ημέρες * 30,00 €/ ημέρα * 25% = 330,00 € Επί πλέον κόστος τεχνιτών για νυχτερινή εργασία = 2 τεχνίτες * 22 ημέρες * 35,00 €/ ημέρα * 25% = 385,00 €. Επί πλέον κόστος οδηγών για νυχτερινή εργασία = 4 οδηγοί * 9 ημέρες * 58,66 * 0,25% = 527,94€. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει συναφώς ότι Στα άρθρα 12&14 της μελέτης αναφέρεται επακριβώς ότι: «Εκτέλεση της εργασίας με ελάχιστη όχληση της κυκλοφορίας ή κατά τις ώρες περιορισμένης κυκλοφορίας». Στην Τεχνική μελέτη του έργου έχει συμπεριληφθεί η αποκατάσταση δημοτικών οδών σε περιοχές κυρίως αμιγούς κατοικίας και χωρίς ιδιαίτερο κυκλοφοριακό φόρτο. Στις συγκεκριμένες οδούς οι εργασίες ασφαλτόστρωσης γίνονται πρωινές ώρες διότι η όχληση στην κυκλοφορία είναι ελάχιστη. Μέχρι σήμερα σε εργολαβίες του Δήμου μας δεν απαιτήθηκε ποτέ εργασία σε νυχτερινές ώρες για τις ασφαλτοστρώσεις οδών που η συντήρηση τους αποτελεί δική μας αρμοδιότητα (δημοτικό δίκτυο)». Η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται στις απόψεις της ότι «στα άρθρα 12&14 της μελέτης αναφέρεται επακριβώς ότι: «Εκτέλεση της εργασίας με ελάχιστη όχληση της κυκλοφορίας ή κατά τις ώρες περιορισμένης κυκλοφορίας». Στην Τεχνική μελέτη του έργου έχει συμπεριληφθεί η αποκατάσταση δημοτικών οδών σε περιοχές κυρίως αμιγούς κατοικίας και χωρίς ιδιαίτερο κυκλοφοριακό φόρτο. Στις συγκεκριμένες οδούς οι εργασίες ασφαλτόστρωσης γίνονται πρωινές ώρες διότι η όχληση στην κυκλοφορία είναι ελάχιστη. Μέχρι σήμερα σε εργολαβίες του Δήμου μας δεν

Αριθμός απόφασης: 627/2022

απαιτήθηκε ποτέ εργασία σε νυχτερινές ώρες για τις ασφαλτοστρώσεις οδών που η συντήρηση τους αποτελεί δική μας αρμοδιότητα (δημοτικό δίκτυο)». Η **πρώτη παρεμβαίνουσα** αντιτάσσει ως προς τον προκείμενο λόγο αποκλεισμού ότι τα αναφερόμενα άρθρα τιμολογίου δεν προβλέπουν την εκτέλεση εργασιών, και μάλιστα υποχρεωτικά, κατά τις νυχτερινές ώρες, ενώ η ίδια έχει εκτελέσει παρόμοιο έργο της αναθέτουσας αρχής, χωρίς ποτέ να χρειαστεί εκτέλεση εργασιών κατά τη διάρκεια της νύχτας. Όπως βασίμως, ισχυρίζεται η παρεμβαίνουσα, στα επικαλούμενα από την προσφεύγουσα άρθρα τιμολογίου δεν γίνεται καμία αναφορά σε νυχτερινή εργασία, ενώ μόνο στα άρθρα ΑΤ 12 και 14 προβλέπεται η εκτέλεση εργασιών με ελάχιστη όχληση της κυκλοφορίας ή διαζευκτικά κατά τις ώρες περιορισμένης κυκλοφορίας, συμπεριλαμβανομένων των νυκτερινών ωρών (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 8-15). Ενόψει των ανωτέρω, δεν προκύπτει από τα τεύχη δημοπράτησης υποχρέωση των οικονομικών φορέων να συνυπολογίσουν στην προσφορά τους κόστος νυχτερινής εργασίας, εφόσον η Διακήρυξη δεν επιβάλλει άνευ ετέρου την εκτέλεση εργασιών κατά τη διάρκεια της νύχτας και, κατά την επιχειρηματική τους εκτίμηση, η οποία, μάλιστα τους δεσμεύει κατά την εκτέλεση της σύμβασης, δεν απαιτείται η εκτέλεση νυχτερινών εργασιών. Επομένως, δεν στοιχειοθετείται η προβαλλόμενη από την προσφεύγουσα παράλειψη της πρώτης παρεμβαίνουσας να υπολογίσει σχετικές δαπάνες για την αιτιολόγηση της προσφοράς της. Κατόπιν των ανωτέρω, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής είναι απορριπτός.

19. Επειδή, με τον **τρίτο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής (υπό 18.β) η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η οικονομική προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας έπρεπε να απορριφθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν έχει υπολογίσει κονδύλιο για συμμόρφωση με εγκριθέντες περιβαλλοντικούς όρους, ισχυριζόμενη ειδικότερα τα εξής: *«Στη σελίδα 19 της αιτιολόγησής της, η ... υπολαμβάνει εσφαλμένα ότι, για την εκτέλεση του Έργου, δεν χρειάζεται κάποιο κονδύλι για μετρήσεις γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς και λοιπούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς και, εν γένει, την περιβαλλοντική νομοθεσία. Πλην όμως, στο άρθρο 24 της ΕΣΥ της Διακήρυξης προβλέπεται*

Αριθμός απόφασης: 627/2022

ρητώς η υποχρέωση προστασίας της βλάστησης και του περιβάλλοντος. Πέρα από αυτό, τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση του Έργου εκπέμπουν θόρυβο, γεγονός που συνεπάγεται την υποχρέωση μετρήσεων θορύβου, για την αποφυγή της ηχορύπανσης κατά την εκτέλεση των εργασιών. Μάλιστα, θα χρησιμοποιηθούν μηχανήματα ιδιαίτερα θορυβώδη (βλ. τη φρέζα ...), ως προς τα οποία απαιτείται η μέτρηση με ειδικά όργανα (ντεσιμπελόμετρα). Συνεπώς, ως προς τις εργασίες αυτές, οι εξηγήσεις της ... έπρεπε να είχαν επιβαρυνθεί με το ποσό των 2.821,80 €, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Εγκύκλιο 9/2017 του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών ($0,20\% * 1.410.910,70\text{€} = 2.821,80$) το οποίο αποτελεί το προτεινόμενο κόστος σύμφωνα με αυτή». Η αναθέτουσα αρχή αντιτάσσει στα ανωτέρω ότι «στην παράγραφο 18 αναφέρεται ότι απαιτείται στο ΑΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ κονδύλι για μετρήσεις γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους Περιβαλλοντικούς όρους. Σας γνωρίζουμε ότι για το συγκεκριμένο έργο έχει εκδοθεί η υπ. αριθμ. ... βεβαίωση της Υπηρεσίας (η οποία επισυνάπτεται του παρόντος) ότι το έργο απαλλάσσεται από περιβαλλοντική αδειοδότηση. Οι εργασίες κοπής δέντρων και βλάστησης δεν απαιτούνται στην παρούσα εργολαβία γιατί αφορά σε αποκατάσταση ασφαλτοταπήτων ήδη διανοιγμένων και υφισταμένων οδών». Η **αναθέτουσα αρχή** ισχυρίστηκε με τις απόψεις της ότι «για το συγκεκριμένο έργο έχει εκδοθεί η υπ. αριθμ. ... βεβαίωση της Υπηρεσίας (η οποία επισυνάπτεται του παρόντος) ότι το έργο απαλλάσσεται από περιβαλλοντική αδειοδότηση. Οι εργασίες κοπής δέντρων και βλάστησης δεν απαιτούνται στην παρούσα εργολαβία γιατί αφορά σε αποκατάσταση ασφαλτοταπήτων ήδη διανοιγμένων και υφισταμένων οδών». Η **πρώτη παρεμβαίνουσα** προβάλλει συναφώς τα εξής: «Στην ΕΣΥ του έργου, Άρθρο 24, πράγματι προβλέπεται ρητώς η προστασία της βλάστησης, πλην όμως όλες οι εργασίες που θα εκτελεστούν αφορούν σε εργασίες που θα γίνουν στο κατάστρωμα της οδού με κάποιες προσθήκες σε ελλιπή ή κατεστραμμένα κρασπεδόρειθρα (βλ Τεχνική Έκθεση-Τεχνική Περιγραφή του έργου). Δεν περιλαμβάνεται συντήρηση πρασίνου ή τυχόν διανοίξεις νέων οδών, επομένως οι εργασίες που θα εκτελεστούν δεν απαιτούν πρόσθετα μέτρα για προστασία της παρακείμενης βλάστησης καθώς δεν προβλέπεται να εισέλθουμε σε χώρους πρασίνου και βεβαίως, όπως παγίως συμβαίνει σε παρόμοιες περιπτώσεις, όταν κάποιο δέντρο ή κλαδί

Αριθμός απόφασης: 627/2022

εμποδίζει την διέλευση των μηχανημάτων της εταιρείας, τότε λαμβάνει χώρα συνεννόηση με την επιβλέπουσα το έργο Υπηρεσία προκειμένου να προβεί σε κατάλληλη διευθέτηση του πρασίνου με την αρμόδια Υπηρεσία της, προ της έναρξης των εργασιών μας, ώστε να μην προκαλέσουμε φθορές σε δέντρα, η κοπή ή το κλάδεμα των οποίων απαγορεύεται ρητά από την κείμενη νομοθεσία. Στην αιτιολόγησή μας, σελίδα 19 αυτής, για το συγκεκριμένο κονδύλι αναφέραμε ότι: 'B7 - Μετρήσεις γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς και λοιπούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς. Η Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και η έγκριση περιβαλλοντικών όρων υπόκειται στον Ν.4014 ΦΕΚ Α'209/21.9.2011 'Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος'. Το έργο απαλλάσσεται από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και τη λήψη Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν.4014/2011, διότι δεν συμπεριλαμβάνεται στις δραστηριότητες που κατηγοριοποιούνται σε αυτήν. Οι σχετικοί πίνακες κατάταξης αναφέρονται στην Απόφαση ΔΙΠΑ/οικ.37674 'Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 – Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011) όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει.', Παράρτημα 1. Επιπρόσθετα, η δαπάνη αυτή δεν βρίσκει εφαρμογή στο έργο διότι η εταιρεία συμμορφώνεται ήδη πλήρως στις γενικές περιβαλλοντικές της υποχρεώσεις και δεν προβλέπονται ειδικότερες δαπάνες για τις οποίες θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια στο συγκεκριμένο έργο'. Παρείχαμε λοιπόν πλήρη αιτιολογία για την απαλλαγή από το συγκεκριμένο κονδύλι της Εγκυκλίου 9/2017, η οποία ορθώς έγινε δεκτή από την Αναθέτουσα. Επιπλέον, σχετικά με τον θόρυβο που επικαλείται η προσφεύγουσα, πέρας της πρόδηλης αοριστίας περί του προκαλούμενου 'θορύβου' του μηχανήματος μας, της άοριστης επίκλησης μετρήσεων με ντεσιμπελόμετρα και της κοστολόγησης αυτού, επισημαίνουμε τα αυτονόητα. Το μηχάνημα που διαθέτουμε φέρει άδεια κυκλοφορίας και πιστοποίηση κατά CE στο οποίο αναφέρεται η μετρηθείσα και η εγγυημένη ισχύς του ήχου κατά την λειτουργία, επομένως είναι σε

Αριθμός απόφασης: 627/2022

συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές και οδηγίες (επισυνάπτεται η άδεια κυκλοφορίας). Επίσης το μηχανήμα αυτό συντηρείται από εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο της κατασκευάστριας εταιρείας, πληροί όλες τις προϋποθέσεις λειτουργίας κατά τις προδιαγραφές του σύμφωνα με την άδεια κυκλοφορίας του και λειτουργεί νόμιμα. Η προσφεύγουσα, παντελώς ακατάληπτα και αόριστα, αναφέρεται σε 'θόρυβο' νομίμως λειτουργούντος και σε νόμιμη κυκλοφορία μηχανολογικού εξοπλισμού. Επομένως δεν προκύπτει λόγος λήψης πρόσθετων μέτρων για την καταπολέμηση του θορύβου που παράγει κατά την εργασία του, όπως αβάσιμα και αόριστα διατείνεται η προσφεύγουσα, και άρα δεν επιβάλλεται επιπλέον δαπάνη για το υπό Β7 κονδύλι της Εγκυκλίου 7/2019 των Γενικών Εξόδων».

20. Επειδή, έχει κριθεί (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 769/2005, σκ. 10, 280/2005, σκ. 8, 279/2005, σκ. 8, ΔΕΦΑΘ 252/2020, σκ. 17, ΔΕΦΠΑτρών 9/2022, πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 208/2020, σκ. 12) ότι ο βάσει των τυχόν εγκυκλίων, και εν προκειμένω της Εγκυκλίου 9/2017 του Υπουργού ΥΠΟΜΕ, υπολογισμός των απαιτούμενων για την κατασκευή του υπό ανάθεση έργου δαπανών δεν έχει την έννοια ότι, κατά την αιτιολόγηση προσφοράς που εμφανίζεται εκ πρώτης όψεως ως ασυνήθιστα χαμηλή, αποκλείεται η εκ μέρους διαγωνιζομένου επίκληση και απόδειξη της συνδρομής για την επιχείρησή του ειδικών συνθηκών αναφορικά με την εγκατάσταση και την λειτουργία του συγκεκριμένου εργοταξίου, εν όψει των οποίων η δαπάνη εκτέλεσης του συγκεκριμένου έργου είναι μικρότερη (ή και μεγαλύτερη) από αυτή που θα προέκυπτε από την εφαρμογή των συντελεστών της Εγκυκλίου. Στην ίδια, άλλωστε, την Εγκύκλιο αναφέρεται ότι «πρόκειται για μια πρώτη, αδρή προσέγγιση για την κατανομή των επιμέρους ποσοστών του εμμέσου κόστους του έργου δηλαδή των Γενικών Εξόδων και ενός ευλόγου προσδοκώμενου Εργολαβικού Οφέλους (ΓΕ&ΟΕ). Η θεώρηση έγινε με κάποιες 'μέσες' συνθήκες δηλαδή έργο προϋπολογισμού της τάξεως 1.000.000 συμβατικής διάρκειας 12 μηνών. Επιλέχθηκε να δοθεί η 'μέση' θεώρηση με μια συγκεκριμένη τιμή όπως είναι η προσέγγιση του ν. 4412/2016 (άρθρο 53 παρ. 7.θ), έναντι παράθεσης εύρους διακύμανσης τιμών και ποσοστών (π.χ. για κάλυψη ειδικών συνθηκών και καταστάσεων, γεωγραφικές παράμετροι, κατηγοριοποίηση έργων με βάση τον προϋπολογισμό, τη λειτουργία (... , ... , ...) κ.α.)... Προτείνεται το όλο ζήτημα να εξεταστεί και να αποτελέσει

Αριθμός απόφασης: 627/2022

αντικείμενο της σύνταξης του Κανονισμού Αναλυτικών Τιμολογίων. Επιπλέον θα πρέπει να επαναδιατυπωθούν οι γενικοί όροι των περιγραφικών τιμολογίων για τα οποία ήδη γνωμοδότησε το Συμβούλιο, μετά την οριστικοποίηση του παρόντος», διατυπώνεται, δηλαδή, σαφώς από το εκδόν όργανο ότι οι συντελεστές της αναφέρονται σε κατά προσέγγιση στοιχεία κόστους βάσει μίας συγκεκριμένης υπόθεσης εργασίας (έργο προϋπολογισμού 1.000.000,00 ευρώ διάρκειας 12 μηνών), και όχι σε συντελεστές υποχρεωτικής εφαρμογής για την ανάλυση του ΓΕ&ΟΕ μίας έκαστης συγκεκριμένης σύμβασης κατασκευής δημοσίου έργου. Επομένως, η προαναφερθείσα Εγκύκλιος 9/2017 του Υπουργού ΥΠΟΜΕ δεν θεσπίζει υποχρεωτικό κανόνα δικαίου για την σύνταξη των προσφορών, οι δε διαγωνιζόμενοι μπορούν να υπολογίσουν με διαφορετικό τρόπο τα οικεία μεγέθη, ενόψει των εκάστοτε ιδιαιτεροτήτων και συνθηκών κάθε έργου, υπολογισμός που τελεί, σε κάθε περίπτωση και σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικά δεκτά σε προηγούμενη σκέψη (βλ. ανωτέρω σκέψη 16), υπό την κρίση της αναθέτουσας αρχής κατά την αξιολόγηση της οικονομικής προσφοράς. Αντίθετη ερμηνεία θα ερχόταν σε αντίθεση με την υποχρέωση των διαγωνιζομένων να εξηγήσουν την προσφερόμενη τιμή σε σχέση με τις πραγματικές συνθήκες (τοπικές, χρονικές, τεχνικές κ.λπ.) και τις ιδιαιτερότητες του υπό ανάθεση έργου επί τη βάσει επίκαιρων σχετικών στοιχείων, προκειμένου να είναι δυνατή η εκτίμηση της σοβαρότητας και της φερεγγυότητας των οικονομικών προσφορών, εντέλει δε και της επάρκειας των προσφερόμενων τιμών για την εκτέλεση της σύμβασης (βλ. ανωτέρω σκέψη 16). Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή παρέπεμψε, με την από 5/1/2022 πρόσκλησή της για αιτιολόγηση των προσφερόμενων τιμών, μεταξύ άλλων στην Εγκύκλιο 9/2017 αναφέροντας ρητά ότι *«προτείνεται οι εξηγήσεις που θα δοθούν να αφορούν»*, μεταξύ άλλων, το έμμεσο κόστος του έργου με αναφορά στην ανωτέρω εγκύκλιο, καθώς επίσης και ότι *«σε περίπτωση που [οι καλούμενοι οικονομικοί φορείς] δεν δύνανται να παράσχουν τεκμηριωμένες εξηγήσεις για μέρος ή το σύνολο των Γενικών Εξόδων, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να κάνουν χρήση της Εγκυκλίου 9/2017 του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών (ΑΛΑ: 6Η6Κ465ΧΘΞ-3Φ5)»*. Ειδικότερα, ενόψει των ιδιαίτερων συνθηκών εκτέλεσης του προκειμένου έργου, στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν απαιτείτο να ληφθεί υπόψη η περίπτωση Β7 του Πίνακα Β' της ως άνω εγκυκλίου που αναφέρεται

Αριθμός απόφασης: 627/2022

ειδικώς σε «Μετρήσεις γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς και λοιπούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς», διότι εν προκειμένω δεν υφίσταται απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, ούτε η προσφεύγουσα επικαλείται κάτι τέτοιο, ενώ, όπως προκύπτει από την επικαλούμενη ως άνω και προσκομιζόμενη υπ' αριθ. ... βεβαίωση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου ..., το επίμαχο έργο δεν υπόκειται σε διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης (βλ. ΔΕφΠατρών 9/2022). Και ναι μεν, ο ανάδοχος του έργου υποχρεούται να τηρεί την περιβαλλοντική νομοθεσία κατά την εκτέλεσή του, ωστόσο η υποχρέωση αυτή, ενόψει των γενομένων δεκτών ανωτέρω στην παρούσα σκέψη και στη σκέψη 16, δεν εξικνείται μέχρι την επιβολή υποχρέωσης υπολογισμού τεκμαρτού εμμέσου κόστους για τη διενέργεια μετρήσεων και τη λήψη μέτρων προς συμμόρφωση με περιβαλλοντικούς όρους, βάσει των προτεινόμενων συντελεστών της Εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ, ενώ το έργο δεν υπόκειται σε διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Ενόψει των ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή δεν έσφαλε κατά την αποδοχή της προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας, η οποία δεν έχει υπολογίσει στην προσφορά της συγκεκριμένο κονδύλιο για μετρήσεις και μέτρα συμμόρφωσης με εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους. Οι δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι με την προσφυγή και το συμπληρωματικό υπόμνημα ισχυρισμοί της προσφεύγουσας περί ασυνήθιστα χαμηλού χαρακτήρα της προσφοράς της παρεμβαίνουσας λόγω παράλειψής της να υπολογίσει κονδύλιο κατά τα ανωτέρω είναι απορριπτέοι πρωτίστως, διότι, όπως προαναφέρθηκε, στηρίζονται στην εσφαλμένη προϋπόθεση της ύπαρξης εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων του έργου και, επιπροσθέτως, διότι, στο μέτρο που αναφέρονται στη χρήση μηχανημάτων που προκαλούν θόρυβο, δεν είναι ειδικοί και συγκεκριμένοι, καθόσον η προσφεύγουσα δεν υπολογίζει τυχόν δαπάνη μετρήσεων και προστασίας από τον προκαλούμενο από τα μηχανήματα της προσφεύγουσας θόρυβο, αλλά τεκμαρτή δαπάνη συμμόρφωσης προς εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους βάσει της προαναφερθείσας εγκυκλίου. Ως εκ τούτου, οι ανωτέρω ισχυρισμοί, με τους οποίους δεν προβάλλεται με ειδικό και συγκεκριμένο τρόπο ως προς ποιο ποσό εμφανίζεται ως ασυνήθιστα χαμηλή η προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας, δεν είναι ικανοί να κλονίσουν την κρίση της αναθέτουσας

Αριθμός απόφασης: 627/2022

αρχής περί αποδοχής της (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 154/2021). Κατόπιν των ανωτέρω, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

21. Επειδή, με τον **τέταρτο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής (υπό 19.γ'), η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η οικονομική προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας έπρεπε να απορριφθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή, διότι αυτή δεν έχει υπολογίσει εργασίες απαιτούμενες βάσει του αναλυτικού τιμολογίου της Διακήρυξης και ότι, σε κάθε περίπτωση, η προσβαλλόμενη απόφαση αποδοχής των εξηγήσεων της πρώτης παρεμβαίνουσας είναι αναιτιολόγητη. Πρώτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι στο άρθρο τιμολογίου ΑΤ 33 δεν έχει υπολογιστεί η εργασία συγκολλητικής επάλειψης κόστους, κατά τους υπολογισμούς της, 7.225,00 ευρώ. Όπως, όμως, προκύπτει από την αιτιολόγηση της προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας (σελ. 26-28), αυτή έχει συμπεριλάβει το κόστος εφαρμογής (κατασκευής) των ασφαλικών επαλείψεων για το σύνολο των ποσοτήτων των ασφαλικών στρώσεων, με βάση τα αναλυτικά οριζόμενα στα άρθρα ΑΤ 32 επ. αναλύοντας το ημερήσιο κόστος του συνεργείου διάστρωσης του ασφαλοτάπητα, ήτοι το κόστος μηχανημάτων και προσωπικού, συμπεριλαμβάνοντας στο κόστος αυτό και το απαιτούμενο μηχάνημα («ψεκαστικό») εφαρμογής των ασφαλικών γαλακτωμάτων και πολλαπλασιάζοντάς το με 22 ημέρες εργασίας. Επομένως, δεν στοιχειοθετείται η προβαλλόμενη από την προσφεύγουσα παράλειψη (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 22-27). Δεύτερον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα δεν έχει υπολογίσει για το άρθρο ΑΤ 39 την εργασία δομικού πλέγματος οπλισμού κόστους, κατά τους υπολογισμούς της προσφεύγουσας, 4.420,00 ευρώ. Η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι το άρθρο ΑΤ 39 αφορά μόνο την εργασία τοποθέτησης πλέγματος, και όχι την προμήθεια αυτού. Ο ισχυρισμός αυτός δεν βρίσκει έρεισμα στα συμβατικά τεύχη, διότι το άρθρο ΑΤ 39 σχετικά με την κατασκευή-διαμόρφωση ραβδωτών/εγχάρακτων δαπέδων εξωτερικών χώρων περιλαμβάνει ρητώς την *«πλήρη περαιωμένη εργασία και υλικά επί τόπου»* προδιαγράφοντας τον τρόπο υπολογισμού του κόστους της εν λόγω εργασίας, δηλαδή τόσο το κόστος προμήθειας των ενσωματούμενων υλικών όσο και το κόστος του προσωπικού και των μηχανημάτων/εργαλείων που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεσή της, ενώ δεν προκύπτει ότι η πρώτη

Αριθμός απόφασης: 627/2022

παρεμβαίνουσα έχει συμπεριλάβει στους υπολογισμούς της για το άρθρο ΑΤ 39 το κόστος προμήθειας του δομικού πλέγματος για την εκτέλεση της εργασίας του εν λόγω άρθρου (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 28-30). Η δε πρώτη παρεμβαίνουσα συνομολογεί στην παρέμβασή της ότι δεν έχει υπολογίσει στο συγκεκριμένο άρθρο το κόστος των υλικών για την περαιωμένη εργασία, ισχυριζόμενη ότι το κόστος αυτό υπολογίζεται στη δαπάνη της προσφοράς της που αντιστοιχεί στο ΑΤ 27. Και αληθής υποτιθέμενος ο ισχυρισμός αυτός, δεν εξηγεί επαρκώς την προσφερόμενη τιμή, διότι το ΑΤ 27 περιλαμβάνει εν γένει τα υλικά «Χαλύβδινος οπλισμός σκυροδεμάτων, χαλύβδινο δομικό πλέγμα ...», ενώ δεν προκύπτει με σαφήνεια από την αιτιολόγηση της πρώτης παρεμβαίνουσας και από τους προβαλλόμενους με την παρέμβαση ισχυρισμούς εάν στην προσφερόμενη τιμή του ΑΤ 27 περιλαμβάνονται και άλλου είδους οπλισμοί σκυροδεμάτων, πλην του χαλύβδινου πλέγματος, και πώς επιμερίζεται το κόστος τους στην δαπάνη του εν λόγω άρθρου. Επομένως, η αιτιολογία της αποδοχής των εξηγήσεων της παρεμβαίνουσας ως προς την εν λόγω δαπάνη, όπως αυτή αποτυπώνεται στις απόψεις της, όπου αναφέρεται ότι «*σχετικά με την δαπάνη προμήθειας του οπλισμού του Άρθρου 'Α.Τ. 33 Κατασκευή-διαμόρφωση ραβδωτών/εγχάρακτων δαπέδων εξωτερικών χώρων', αυτή πληρώνεται με το 'Α.Τ. 27 Χαλύβδινος οπλισμός σκυροδεμάτων, χαλύβδινο δομικό πλέγμα ...'*», δεν παρίσταται σαφής και επαρκής. Τρίτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα δεν έχει υπολογίσει για το άρθρο ΑΤ 28-29 το κόστος διαβροχής των αδρανών που ανέρχεται, κατά τους υπολογισμούς της προσφεύγουσας, σε 3.000,00 ευρώ. Πράγματι, όπως προκύπτει από την αιτιολόγηση της προσφοράς της, η πρώτη παρεμβαίνουσα συμπεριέλαβε το κόστος προμήθειας και μεταφοράς των αδρανών υλικών, όπως επίσης και το κόστος του προσωπικού και των μηχανημάτων που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση της εργασίας, ωστόσο παρέλειψε να συμπεριλάβει στην αιτιολόγησή της τα εξής: το κόστος προμήθειας της εκτιμώμενης απαιτούμενης ποσότητας νερού για τη διαβροχή των υλικών κατά τη διάστρωση, όπως επίσης παρέλειψε να συμπεριλάβει το κόστος εργασίας (πλήθος οχημάτων, πλήθος δρομολογίων, προσωπικό) των βυτίων νερού που απαιτούνται για την

Αριθμός απόφασης: 627/2022

εκτέλεση της εργασίας διαβροχής των αδρανών υλικών, με αποτέλεσμα η προσφερόμενη τιμή να μην αιτιολογείται επαρκώς ως προς το σημείο αυτό με βάση τις ήδη παρασχεθείσες εξηγήσεις της πρώτης παρεμβαίνουσας (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 30-33). Τέταρτον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα δεν έχει υπολογίσει το κόστος μεταφοράς των αδρανών υλικών προς τον χώρο απόθεσής τους. Η πρώτη παρεμβαίνουσα αντιτάσσει ότι το εν λόγω κόστος υπολογίζεται στην αιτιολόγηση της προσφοράς της (σελ. 27-28) σε 1,17 ευρώ ανά τόνο αδρανών. Πράγματι, όπως προκύπτει από την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας, αυτή έχει συμπεριλάβει τόσο τον αναλυτικό υπολογισμό της του κόστους μεταφοράς των αδρανών υλικών από τις εγκαταστάσεις του προμηθευτή της έως τις εγκαταστάσεις παραγωγής ασφαλτομίγματος στον Ασπρόπυργο, όσο και τον αναλυτικό υπολογισμό της εν λόγω δαπάνης μεταφοράς των αδρανών υλικών και τη δαπάνη παραγωγής των ασφαλτομιγμάτων για το σύνολο των ποσοτήτων του ασφαλτομίγματος που θα απαιτηθούν για την εκτέλεση του έργου. Επομένως, δεν στοιχειοθετείται η προβαλλόμενη από την προσφεύγουσα παράλειψη (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 34-37). Και ναι μεν αβασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα ήταν άνευ ετέρου υποχρεωμένη να υπολογίσει τη δαπάνη εκτέλεσης των ανωτέρω εργασιών ίση με αυτή του προϋπολογισμού, δεδομένου ότι ο διαγωνισμός είναι μειοδοτικός, αλλά με τα ανωτέρω δεδομένα είναι βάσιμος ο ισχυρισμός ότι οι παρασχεθείσες από την πρώτη παρεμβαίνουσα εξηγήσεις επί των υπολογισμών της για το κόστος εκτέλεσης των εργασιών υπό ΑΤ 39 και ΑΤ 28-29 παρίστανται ανεπαρκείς για την αιτιολόγηση της εμφανισθείσας ως ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της βάσει του τεκμηρίου του άρθρου 88 παρ. 5^α Ν. 4412/2016, ενώ η αναθέτουσα αρχή δεν αιτιολογεί σαφώς, ειδικώς και επαρκώς την προσβαλλόμενη απόφαση αποδοχής τους. Η δε γενικόλογη αναφορά της αναθέτουσας αρχής στις απόψεις ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα «έχει παράσχει επαρκείς εξηγήσεις για όλα τα κονδύλια του ΑΜΕΣΟΥ και ΕΜΜΕΣΟΥ κόστους, και τυχόν ελλείψεις στα στοιχεία κόστους του ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ της αιτιολόγησης δεν κρίθηκαν

Αριθμός απόφασης: 627/2022

σημαντικά από την Ομάδα Εργασίας στον υπολογισμό της κερδοφορίας του έργου» δεν παρίσταται ούτε ειδική, με αναφορά, δηλαδή, στις προβαλλόμενες αιτιάσεις της προσφυγής και στις επικαλούμενες ελλείψεις, ούτε σαφής, και, ως εκ τούτου, δεν συμπληρώνει την ελλιπή αιτιολογία της προσβαλλόμενης. Ως εκ τούτου, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός κατά τα άνω.

22. Επειδή, με τον **πέμπτο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής (υπό 20.δ'), η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η οικονομική προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας έπρεπε να απορριφθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή, διότι αυτή έχει υπολογίσει το κόστος προμήθειας πετρελαίου κίνησης σε 1,00 ευρώ ανά λίτρο, ενώ, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, το πετρέλαιο κόστιζε 1,08 ευρώ ανά λίτρο κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών, με αποτέλεσμα η προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας να επιβαρύνεται σε σχέση με την αιτιολόγησή της κατά 4.836,49 ευρώ. Προβάλλεται, επικουρικώς, από την προσφεύγουσα ότι, σε κάθε περίπτωση, η προσβαλλόμενη απόφαση αποδοχής των εξηγήσεων της πρώτης παρεμβαίνουσας είναι ανατιολόγητη. Η **πρώτη παρεμβαίνουσα** ισχυρίζεται ότι η προσφερόμενη τιμή στηρίζεται σε εμπορική συμφωνία που διαθέτει η ίδια και η συνδεδεμένη με αυτή εταιρεία ... για την προμήθεια πετρελαίου κίνησης με επιβάρυνση έως 10 ευρώ ανά μετρικό τόνο στις τιμές ..., καθώς επίσης και ότι για την κατάρτιση της προσφοράς της έλαβε υπόψη τιμολόγιο από 3/9/2021, το οποίο προσκομίζει με την παρέμβασή της, με τιμή προμήθειας πετρελαίου 0,990 ανά λίτρο. Ωστόσο, από το εν λόγω φορολογικό παραστατικό που δεν απευθύνεται στην πρώτη παρεμβαίνουσα, αλλά στην ..., και, επιπλέον, είναι μεμονωμένο και ανεπίκαιρο ως εκδοθέν προ διμήνου περίπου από την υποβολή της προσφοράς, δεν αποδεικνύεται η κατά τα άνω επικαλούμενη από την πρώτη προσφεύγουσα εμπορική συμφωνία προμήθειας πετρελαίου κίνησης με επιβάρυνση έως 10 ευρώ ανά μετρικό τόνο στην τιμή Σημειωτέον δε ότι η τιμή πετρελαίου κίνησης των ... ανερχόταν, όπως προκύπτει από το προσκομισθέν από την ίδια την παρεμβαίνουσα στοιχείο αιτιολόγησης της προσφοράς της (βλ. αρχείο ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΣΤΟΥΣ ...pdf», σελ. 9), κατά τον χρόνο κατάρτισής της σε 1.082,98 ευρώ ανά λίτρο προ ΦΠΑ. Κατά συνέπεια, η προσφερόμενη από την πρώτη παρεμβαίνουσα τιμή δεν εξηγείται επαρκώς όσον αφορά το στοιχείο

Αριθμός απόφασης: 627/2022

κόστους του πετρελαίου κίνησης, η δε αναθέτουσα αρχή ουδόλως αιτιολογεί την προσβαλλόμενη απόφαση αποδοχής των εξηγήσεων ως προς τα κονδύλια που επηρεάζονται από το κόστος του πετρελαίου κίνησης. Ως εκ τούτου, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός κατά τα άνω.

23. Επειδή, με τον **έκτο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής (υπό 21.ε') η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η οικονομική προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας έπρεπε να απορριφθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή, ισχυριζόμενη τα εξής: «Ως προς την εργασία με Α.Τ. 39, η οποία αφορά κατασκευή- διαμόρφωση ραβδωτών / εγχάρακτων δαπέδων εξωτερικών χώρων, η ... δεν έχει υπολογίσει την εργασία που απαιτείται για την κοπή των αρμών διαστολής, για την πλήση με νερό του πλεονάζοντα χρώματος αρμών και για την επίστρωση της τελικής επιφάνειας με βερνίκι, όπως αυτές επιβάλλονται από τη Διακήρυξη. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο του αναλυτικού τιμολογίου με Α.Τ. 39 της Διακήρυξης, ορίζεται ότι η εργασία κοπής των αρμών διαστολής γίνεται μετά την πάροδο 12 ωρών από την εργασία σκυροδέτησης και επίπαυ ψησης της επιφάνειας. Μετά δε την κοπή των αρμών ακολουθούν οι εργασίες πλυσίματος με νερό και επίστρωση της τελικής επιφάνειας με βερνίκι. Προφανώς, το συνεργείο που έχει υπολογίσει η ..., για την κατασκευή του εγχάρακτου δαπέδου, δεν μπορεί να εκτελέσει τις παραπάνω εργασίες ταυτόχρονα με την σκυροδέτηση, διότι αυτές εκτελούνται τουλάχιστον μετά από δώδεκα ώρες από την σκυροδέτηση. Επίσης, η ... δεν έχει υπολογίσει το κόστος του νερού. Είναι βέβαιο ότι, για τις ως άνω εργασίες, απαιτείται συνεργείο αποτελούμενο τουλάχιστον από ένα τεχνίτη, δύο εργάτες και μία υδροφόρα, διότι ο ένας εργάτης θα πρέπει να κόψει με ασφατοκόπτη τους αρμούς, ο δεύτερος εργάτης να πλύνει το δάπεδο και ο τεχνίτης να εφαρμόσει το βερνίκι στην επιφάνεια των δαπέδων. Συνεπώς, με βάση τα στοιχεία της αιτιολόγησης της ..., οι εξηγήσεις της ... έπρεπε να είχαν επιβαρυνθεί με το ποσό των 1.305 €, σύμφωνα με τους ακόλουθους υπολογισμούς: 1 τεχνίτης * 9 ημέρες * 35,00 = 315,00 €. 2 εργάτες * 9 ημέρες * 30,00 = 540,00 € 1 βυτίο νερό * 9 ημέρες * 50,00 = 450,00 €». Η **πρώτη παρεμβαίνουσα** αντιτάσσει στα ανωτέρω ότι «Για την εργασία με «Α.Τ.39 Κατασκευή - διαμόρφωση ραβδωτών/εγχάρακτων δαπέδων εξωτερικών χώρων» το σύνολο των απαιτούμενων εργασιών για την έντεχνη κατασκευή

Αριθμός απόφασης: 627/2022

έχει υπολογιστεί στην μέση ημερήσια απόδοση. Είναι προφανές ότι το συνεργείο των 5 ατόμων συνολικά θα εκτελέσει ΟΛΕΣ τις απαιτούμενες εργασίες και όχι μόνο την σκυροδέτηση που εσφαλμένα υπολαμβάνει η προσφεύγουσα. Στην συγκεκριμένη εργασία συμπεριλάβαμε δαπάνη προμήθειας σκυροδέματος ποιότητας C20/25 (που δεν περιλαμβάνεται σε άλλο άρθρο του τιμολογίου μελέτης), δαπάνη προμήθειας για Ίνες Πολυπροπυλενίου, δαπάνη προμήθειας σκληρυντικών-διαμόρφωσης (σμύριδα) και δαπάνη προμήθειας βερνικιού. Καθίσταται λοιπόν προφανές ότι το συνεργείο των 2 τεχνιτών και 3 εργατών θα εκτελέσει το σύνολο της εργασίας. Ομοίως για την δαπάνη προμήθειας νερού, για την οποία η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι απαιτείται 1 βυτίο νερό για εννέα ημέρες με κόστος 50 ευρώ την ημέρα, ο σχετικός ισχυρισμός είναι απολύτως αβάσιμος, καθόσον η χρήση/προμήθεια του νερού, το οποίο σημειωτέον αφορά σε ελάχιστη απαιτούμενη ποσότητα για διαβροχή 260 τμ για 9 ημέρες (περίπου 0,25 κυβικό μέτρο/ημέρα άλλως $0,25\text{km}^3 \cdot 9\text{ημέρες} = 2,25$ κυβικά μέτρα συνολικά), έχει περιληφθεί και καλυφθεί από την κοστολόγηση των βυτίων νερού που θα προσκομιστούν για την εργασία της απόξεσης ασφαλτικού τάπητα (Α.Τ.12 και Α.Τ. 13) για τα οποία κοστολογήθηκαν 13 πλήρη βυτία νερού, ποσότητα περί των 130 κυβικών μέτρων, όταν οι πραγματικές ανάγκες των μηχανημάτων ανέρχονται σε 9,4 κυβικά μέτρα/ημέρα (7κ.μ. η φρέζα για 2 γεμίσματα, 1,5κμ η σκούπα, 0,70κμ ο μεγάλος οδοστρωτήρας και 0,20 κμ ο μικρός οδοστρωτήρας) και περισσεύουν τουλάχιστον $0,6\text{κ.μ.}/\text{ημέρα} \cdot 13\text{ημέρες} = 7,8$ κυβικά μέτρα που αποθηκεύονται (α) σε πλαστικές δεξαμενές στον εργοταξιακό χώρο του έργου ή (β) απευθείας στα σημεία κατασκευής των ραβδωτών δαπέδων από σκυρόδεμα. Επομένως η κοστολογημένη ποσότητα νερού στο έργο υπερκαλύπτει την οποία μικρή επιπλέον ποσότητα νερού για την εν λόγω εργασία και δεν απαιτείται η εισκόμιση και κοστολόγηση στο έργο των δρομολογίων που ισχυρίζεται η προσφεύγουσα με τις δικές της παραδοχές. Άλλωστε θα ήταν παράλογο να γίνεται καθημερινά παραγγελία νερού 10 κυβικών μέτρων για να επιστραφούν τα 9,75. Η εταιρεία μας, όπως αναφέρθηκε, διαθέτει μεγάλες πλαστικές δεξαμενές ικανής χωρητικότητας, οι οποίες προσκομιζόμενες στον τόπο εκτέλεσης των εργασιών και πληρούμενες από την περίσσεια της εργασίας φρεζαρίσματος, υπερκαλύπτουν την ανάγκη διαβροχής, με αμελητέο πλέον κόστος». Σύμφωνα, όμως, με την

Αριθμός απόφασης: 627/2022

προαναφερθείσα από 7/4/2022 Έκθεση ειδικού επιστημονικού προσωπικού της ΕΑΔΗΣΥ, προκύπτει από την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας (σελ. 29), ότι αυτή δεν προβαίνει στην παρουσίαση της επιλεγόμενης τεχνικής λύσης/μεθόδου κατασκευής, παρά μόνο εκτιμά τη μέση ημερήσια απόδοση του συνεργείου κατασκευής, χωρίς να υποβάλει περαιτέρω ανάλυση επ' αυτής της εκτιμώμενης απόδοσης. Ειδικότερα, η πρώτη παρεμβαίνουσα συμπεριέλαβε μεν το κόστος προμήθειας των εξής ενσωματούμενων υλικών: σκυροδέματος, ινών πολυπροπυλενίου, σκληρυντικού υλικού, βερνικιού, ωστόσο παρέλειψε να υπολογίσει το κόστος προμήθειας των λοιπών απαιτούμενων υλικών, δηλαδή: δομικού πλέγματος T131 ποιότητας 8500C, των ειδικών καλουπιών, όπως επίσης και του νερού συμπεριλαμβανομένου του διαλύματος οξέων για την απομάκρυνση του πλεονάζοντος χρώματος αρμών για την αποκάλυψη της τελικής επιφάνειας. Επιπλέον, η πρώτη παρεμβαίνουσα διευκρινίζει ότι το επιλεγόμενο συνεργείο κατασκευής για την εργασία του άρθρου ΑΤ 39, αποτελούμενο από 3 εργάτες και 2 τεχνίτες, συνολικά θα εκτελέσει όλες τις απαιτούμενες εργασίες, και όχι μόνο την σκυροδέτηση. Ωστόσο, ο ισχυρισμός της πρώτης παρεμβαίνουσας ότι τα βυτία νερού που θα χρησιμοποιηθούν στις εργασίες των άρθρων ΑΤ 12 ΚΑΙ ΑΤ13 (ουσιαστικά για τις ανάγκες τροφοδοσίας των λοιπών μηχανημάτων, και όχι για την ίδια την εργασία φρεζαρίσματος καθαυτή) θα μπορούν παράλληλα να διατεθούν για την απαιτούμενη διαβροχή των εγχάρακτων δαπέδων σκυροδέματος και για την απομάκρυνση του πλεονάζοντος χρώματος αρμών και την αποκάλυψη της τελικής επιφάνειας αυτών δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, καθώς, με βάση το υποβληθέν χρονοδιάγραμμα της πρώτης παρεμβαίνουσας (σελ. 32 της αιτιολόγησης), η εργασία κατασκευής εγχάρακτων/ραβδωτών δαπέδων έπεται χρονικά, κατά τουλάχιστον ένα μήνα, και δεν συμπίπτει με την εργασία φρεζαρίσματος (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 41-45). Κατά συνέπεια, η προσφερόμενη από την παρεμβαίνουσα τιμή δεν εξηγήθηκε επαρκώς όσον αφορά την προκείμενη εργασία, η δε αναθέτουσα αρχή ουδόλως αιτιολογεί την απόφαση αποδοχής των παρασχεθεισών εξηγήσεων ως προς το εν λόγω κονδύλιο. Ως εκ τούτου, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

24. Επειδή, με τον **έβδομο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής (υπό 22.στ'), η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η οικονομική προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας έπρεπε να απορριφθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή, διότι αυτή, σύμφωνα με την υποβληθείσα αιτιολόγηση, προτίθεται να εκτελέσει την εργασία του άρθρου ΑΤ 10 που αφορά την αποξήλωση και επανατοποθέτηση υπαρχόντων κυβόλιθων μαζί με την υπόβασή τους από συμπυκνωμένη άμμο με μηχανικά μέσα, αντιθέτως με τους οικείους όρους των τευχών δημοπράτησης που προβλέπουν την εκτέλεση της εν λόγω εργασίας χειρωνακτικά, απαγορευόμενης της χρήσης μηχανικών μέσων δόνησης και διάτρησης. Η **πρώτη παρεμβαίνουσα** ισχυρίζεται ότι με την εν λόγω εργασία θα απασχοληθεί το συνεργείο που αναφέρεται στη σελίδα 22 της αιτιολόγησής της σε συναφή εργασία. Ειδικότερα, η παρεμβαίνουσα προβάλλει ότι *«το ... και οι εργάτες θα απασχοληθούν κυρίως με την αποξήλωση των κυβόλιθων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Τιμολόγιο Μελέτης. Τα δε φορτηγά θα απασχοληθούν με όλες τις σχετικές απαιτούμενες μεταφορές σε κατάλληλους χώρους απόθεσης είτε για απόρριψη των προϊόντων εκσκαφής είτε για απόθεση των κυβόλιθων σε σημείο που θα υποδείξει η υπηρεσία»* και, επιπλέον, ότι *«δεν προκύπτει η απαίτηση για νυχτερινή εργασία που επικαλείται η προσφεύγουσα διότι κάτι τέτοιο αναφέρεται ΔΥΝΗΤΙΚΑ και μόνο στο Τιμολόγιο Μελέτης στην περιγραφή του Άρθρου και δεν εισάγει μονοσήμαντο τρόπο μεθοδολογίας εργασίας τη νύχτα»*. Σύμφωνα με την προαναφερθείσα από 7/4/2022 Έκθεση ειδικού επιστημονικού προσωπικού της ΕΑΔΗΣΥ, η πρώτη παρεμβαίνουσα στην αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς και ιδιαίτερα για την εργασία του Άρθρου Α.Τ.10 δεν προβαίνει στην παρουσίαση της επιλεγόμενης τεχνικής λύσης/μεθόδου κατασκευής, παρά μόνο εκτιμά τη μέση ημερήσια απόδοση του συνεργείου κατασκευής στα 300 κμ/ημέρα, χωρίς να υποβάλει περαιτέρω ανάλυση επ' αυτής της εκτιμώμενης απόδοσης. Από τον υποβληθέντα πίνακα μηχανημάτων έργου της «...» (αρχείο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ...-I-II-21-pdf», σελίδα 37) προκύπτει ότι το μηχάνημα «...» που πρόκειται να χρησιμοποιήσει είναι ο φορτωτής τύπου ..., του οίκου κατασκευής ... (όπως αυτό προκύπτει από την τιμή του κόστους απασχόλησης του εν λόγω ιδιόκτητου μηχανήματος, λαμβάνοντας υπόψη και άλλες εργασίες όπου πρόκειται να χρησιμοποιηθεί το αναφερόμενο μηχάνημα «...»). Αυτός ο τύπος μηχανήματος έργου δεν έχει

Αριθμός απόφασης: 627/2022

σχέση με μηχανήματα που χρησιμοποιούν αερόσφουρα ή μηχανήματα δονητικά/διάτρησης. Συνεπώς, το εν λόγω μηχάνημα δύναται να χρησιμοποιηθεί στην εργασία του Άρθρου Α.Τ.10, και ιδιαίτερα για την αποξήλωση της παλαιάς υπόβασης από συμπυκνωμένη άμμο, αλλά και για τη φόρτωση των παλετών των κυβόλιθων στα φορτηγά, με σκοπό τη μεταφορά τους στις υποδεικνυόμενες από την αναθέτουσα αρχή θέσεις αποθήκευσης. Η «...» στην αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς (σελ. 21-22) έχει συνυπολογίσει στη δαπάνη εκτέλεσης του συνόλου των εργασιών καθαιρέσεων και κόστος του εργατοτεχνικού προσωπικού, και συγκεκριμένα 2 εργάτες με κόστος 30,00 €/ημέρα/εργαζόμενο (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 46-51). Επομένως, από την αιτιολόγηση της προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας δεν προκύπτει ότι αυτή προτίθεται να εκτελέσει τις εργασίες του ανωτέρω άρθρου με μηχανικά μέσα, όπως αβασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής ερείδεται επί της εσφαλμένης προϋπόθεσης ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα προτίθεται να χρησιμοποιήσει μηχανικά μέσα για την αποξήλωση και τον καθαρισμό των κυβόλιθων, ενώ κάτι τέτοιο δεν συνάγεται από την αιτιολόγηση της προσφοράς της. Ως εκ τούτου, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής είναι απορριπτέος.

25. Επειδή, με τον **όγδοο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής (υπό 26.α'), η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η οικονομική προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας έπρεπε να απορριφθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή, διότι ως προς την εργασία του άρθρου τιμολογίου ΑΤ 38, που αφορά τη διαμόρφωση σταμπωτού δαπέδου επί ασφαλτοσκυροδέματος, αυτή δεν έχει υπολογίσει καθόλου υλικά ούτε έχει υποβάλει κάποιο σχετικό δικαιολογητικό (λ.χ. κάποια προσφορά από προμηθευτή). Η **δεύτερη παρεμβαίνουσα** ισχυρίζεται ότι «για το άρθρο ΑΤ 38 «Διαμόρφωση σταμπωτού δαπέδου επί ασφαλτοσκυροδέματος», η εταιρία μας έχει υποβάλει ανάλυση κόστους, όπως αυτό υπολογίζεται στο συνημμένο αρχείο «Άμεσο κόστος εργασιών - Πίνακας υπολογισμού κόστους εργασιών». Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι για την εν λόγω εργασία θα χρησιμοποιηθεί συνεργείο αποτελούμενο από ειδικό μηχάνημα καθώς και το απαραίτητο εργατοτεχνικό δυναμικό και έχει

Αριθμός απόφασης: 627/2022

αποτιμηθεί η σχετική δαπάνη. Επομένως έχει υπολογιστεί και αποτιμηθεί το κόστος εργασίας του συγκεκριμένου άρθρου και δεν μπορεί κάποιος να ισχυριστεί το αντίθετο. Στο τιμολόγιο μελέτης, στη περιγραφή της συγκεκριμένης εργασίας αναφέρεται ότι : Η κατασκευή του ασφαλτοτάπητα, η απαιτούμενη άσφαλτος 50/70 και ο Γκιλσονίτης σε ποσοστό >10% κατά βάρος συνδετικής ύλης (ασφάλτου 50/70) καθώς και η εφαρμογή συστήματος ενίσχυσης οδοστρωμάτων από υαλόπλεγμα, τύπου GlasGrid ή αναλόγου, θα πληρώνονται ιδιαίτερω και δεν περιλαμβάνονται σε αυτό το άρθρο. Επίσης αναφέρεται : Εφαρμογή κατάλληλης βαφής σε πέντε (5), απαιτούμενες από τις προδιαγραφές, στρώσεις της εγχαραγμένης επιφάνειας, με θερμοκρασία της ασφαλικής επιφάνειας κατά μέγιστο 40°C, Υπό το πρίσμα των ανωτέρω και ειδικότερα από τη λέξη «εφαρμογή» είναι εμφανές ότι το εν λόγω άρθρο του τιμολογίου μελέτης αναφέρεται μόνο σε εργασία και όχι σε υλικά και επομένως η εταιρία μας ορθώς υπολόγισε το συγκεκριμένο κόστος». Σύμφωνα με την από 7/4/2022 Έκθεση ειδικού επιστημονικού προσωπικού της ΕΑΔΗΣΥ το ΑΤ 38 προβλέπει την εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας με το εξής περιεχόμενο «Διαμόρφωση σταμπωτού δαπέδου επί ασφαλτοσκυροδέματος πάχους 5 cm συμπυκνωμένου, κατά ΕΤΕΠ ΑΣ 12,5, με προσθήκη τροποποιητή ασφάλτου/γκιλσονίτη, σταμπαρατισμένο με ειδικά μεταλλικά καλούπια/πλέγματα στην αναθερμανθείσα ασφαλική επιφάνεια, οποιοσδήποτε σχεδίου. Η κατασκευή του ασφαλτοτάπητα, η απαιτούμενη άσφαλτος 50/70 και ο Γκιλσονίτης σε ποσοστό >10% κατά βάρος συνδετικής ύλης (ασφάλτου 50/70) καθώς και η εφαρμογή συστήματος ενίσχυσης οδοστρωμάτων από υαλόπλεγμα, τύπου GlasGrid ή αναλόγου, θα πληρώνονται ιδιαίτερω και δεν περιλαμβάνονται σε αυτό το άρθρο. Η εξάλειψη των κατασκευαστικών αρμών σε βάθος >3cm και η επανασχεδίαση διακόσμησης της αναθερμανθείσας - με υπέρυθρες ακτίνες - ασφαλικής επιφάνειας προς αποκατάσταση σε θερμοκρασία 70° έως 90° C πραγματοποιείται με την τοποθέτηση των ειδικών μεταλλικών πλεγμάτων Ευρωπαϊκής ή Διεθνούς ποιοτικής αναγνώρισης για την εγχάραξη/αποτύπωση της επιφάνειας εφαρμογής σε κατάλληλα σχέδια στην αναθερμανθείσα ασφαλική επιφάνεια και πίεση αυτών με δονητικές πλάκες των 400Kg, ώστε τα πλέγματα να εισχωρήσουν μέχρι 8 χλστ. Η αφαιρετική εργασία των μεταλλικών πλεγμάτων γίνεται δι' απλών μηχανικών μέσων και δια χειρός, με

Αριθμός απόφασης: 627/2022

προσοχή, δηλαδή χωρίς διατάραξη του αποτυπωμένου σχεδίου. Εφαρμογή κατάλληλης βαφής σε πέντε (5), απαιτούμενες από τις προδιαγραφές, στρώσεις της εγχαραγμένης επιφάνειας, με θερμοκρασία της ασφαλικής επιφάνειας κατά μέγιστο 40° C, με μίγμα SP150 τροποποιημένου τσιμέντου/ακρυλικά πολυμερή που περιέχουν συσσωματώματα, αποτελούνται από δύο μέρη: μία ρητίνη με τροποποιημένο λευκό τσιμέντο και ένα σκληρυντικό (εποξική ρητίνη) και κατάλληλες χρωστικές ουσίες που περιέχουν ανακλαστικά πρόσμικτα, πιστοποιημένες κατά LEED CREDIT (...). Η βαφή εφαρμόζεται με κατάλληλες βούρτσες ή κοφλέρ (μηχανικά μέσα), με επάλληλες λεπτές στρώσεις επικάλυψης, συνολικού πάχους 2000 μικρά (microns) (εμποτισμός). Η τελική σχεδιασμένη επιφάνεια θα έχει τις παρακάτω ελάχιστες προδιαγραφές: - Αισθητική εναρμόνιση της επισκευασμένης επιφάνειας με το υπάρχον διακοσμητικό ασφαλικό - Απουσία κατασκευαστικών αρμών με μη καταστροφική μέθοδο επισκευών με υπέρυθρες ακτίνες - Εξαιρετική αντοχή στις καιρικές συνθήκες (χιόνι, βροχή, υψηλές θερμοκρασίες κλπ.) - Εξαιρετική αντοχή στις χημικές ουσίες/διάβρωση (λάδια, αλάτι κλπ.) - Εξαιρετική σταθερότητα των χρωμάτων - Εξαιρετική απόδοση στην καταπολέμηση της αστικής θερμικής νησίδας - Συντελεστή ανακλαστικότητας SR > 33 βάσει ASTM E1980-01 Εξαιρετική αντοχή σε κυκλοφορία οχημάτων μικρότερη των 2500 οχημάτων ανά λωρίδα ανά ημέρα - Να προκύπτουν οι προδιαγραφές από πιστοποιητικά ή τεστ (π.χ. ISO, CE, ASTM κλπ.) - Πλήρης περαιωμένη εργασία και υλικά, σύμφωνα με τη μελέτη τις ισχύουσες προδιαγραφές όμοιων έργων και τις εντολές της επίβλεψης». Η αναγραφή «Πλήρης περαιωμένη εργασία και υλικά» προδιαγράφει τον τρόπο υπολογισμού του κόστους της εν λόγω εργασίας, δηλαδή τόσο το κόστος προμήθειας των ενσωματούμενων υλικών (για όσα από αυτά δεν προβλέπεται ιδιαίτερη αποζημίωση από άλλα Άρθρα του Τιμολογίου) όσο και το κόστος του προσωπικού και των μηχανημάτων/εργαλείων που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση της εργασίας. Το δε Τιμολόγιο Δημοπράτησης της Μελέτης 4/2021 του έργου προβλέπει τα εξής: «με τις τιμές μονάδος του παρόντος Τιμολογίου προκύπτει το προϋπολογιζόμενο άμεσο κόστος του Έργου, δηλαδή το συνολικό κόστος των επί μέρους εργασιών ή λειτουργιών, οι οποίες συνθέτουν το φυσικό αντικείμενο του Έργου. Στις τιμές μονάδος αυτές, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, περιλαμβάνονται τα κάτωθι:...1.2 Οι δαπάνες προμήθειας των

Αριθμός απόφασης: 627/2022

πάσης φύσεως, ενσωματωμένων και μη, κυρίων και βοηθητικών υλικών, μεταφοράς τους στις θέσεις εκτέλεσης των εργασιών, αποθήκευσης, φύλαξης, επεξεργασίας τους (αν απαιτείται) και προσέγγισής τους, με τις απαιτούμενες φορτοεκφορτώσεις, τις ασφαλίσεις των μεταφορών, τις σταλιές των μεταφορικών μέσων και τις απαιτούμενες πλάγιες μεταφορές, εκτός των ειδικών περιπτώσεων, που η μεταφορά πληρώνεται ιδιαίτερα με αντίστοιχα άρθρα του Τιμολογίου». Περαιτέρω, από τον Προϋπολογισμό Δημοπράτησης (σελ. 3-4) προκύπτει ότι οι αναφερόμενες στο Άρθρο Α.Τ.38 εργασίες «...Η κατασκευή του ασφαλτοτάπητα, η απαιτούμενη ασφαλτος 50/70 και ο Γκιλσονίτης σε ποσοστό >10% κατά βάρος συνδετικής ύλης (ασφάλτου 50/70) καθώς και η εφαρμογή συστήματος ενίσχυσης οδοστρωμάτων από υαλόπλεγμα, τύπου GlasGrid ή αναλόγου, θα πληρώνονται ιδιαίτερα και δεν περιλαμβάνονται σε αυτό το άρθρο....» προβλέπονται (όπως προκύπτει και από τις σχετικές ποσότητες εργασιών) σε ξεχωριστά Άρθρα (Α.Τ.36 και Α.Τ.37) του Τιμολογίου Δημοπράτησης του έργου και αποζημιώνονται ιδιαίτερα με διαφορετική Τιμή Μονάδας. Η «...» στην αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς και ιδιαίτερα για τα επιμέρους απαιτούμενα υλικά για την εργασία του Άρθρου Α.Τ.38 - για τα οποία δεν προβλέπεται ιδιαίτερη αποζημίωση από άλλα Άρθρα του Τιμολογίου Δημοπράτησης, σύμφωνα με τα ανωτέρω - και συγκεκριμένα για την κατάλληλη βαφή με μίγμα SP150 τροποποιημένου τσιμέντου/ακρυλικά πολυμερή, δεν προβλέπει κάποιο ιδιαίτερο κονδύλιο, ούτε υποβάλλει κάποια ιδιαίτερη προσφορά από προμηθευτή της. Επιπλέον, στην εργασία του Άρθρου Α.Τ.38, σύμφωνα με τα ανωτέρω, προβλέπονται οι εξής εργασίες: Αναθέρμανση - με υπέρυθρες ακτίνες - της ασφαλικής επιφάνειας προς αποκατάσταση σε θερμοκρασία 70° έως 90° C - Τοποθέτηση των ειδικών μεταλλικών πλεγμάτων για την εγχάραξη/αποτύπωση της επιφάνειας εφαρμογής σε κατάλληλα σχέδια στην αναθερμανθείσα ασφαλική επιφάνεια -Η πίεση των ειδικών μεταλλικών πλεγμάτων με δονητικές πλάκες των 400Kg, ώστε τα πλέγματα να εισχωρήσουν μέχρι 8 χλστ - Η αφαιρετική εργασία των μεταλλικών πλεγμάτων γίνεται δι' απλών μηχανικών μέσων και δια χειρός - Εφαρμογή κατάλληλης βαφής σε πέντε (5) στρώσεις της εγχαραγμένης επιφάνειας, με κατάλληλες βούρτσες ή κοφλέρ (μηχανικά μέσα). Η «...» στην αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς και ιδιαίτερα για την εργασία του Άρθρου Α.Τ.38

Αριθμός απόφασης: 627/2022

δεν προβαίνει στην παρουσίαση της επιλεγόμενης τεχνικής λύσης/μεθόδου κατασκευής, παρά μόνο εκτιμά τη μέση ημερήσια απόδοση του συνεργείου κατασκευής στα 150 κμ/ημέρα (για το σύνολο των εργασιών των Άρθρων Α.Τ.38 και Α.Τ.39), χωρίς να υποβάλει περαιτέρω ανάλυση επ' αυτής της εκτιμώμενης απόδοσης. Αναφορικά δε με το «Βοηθητικό Μηχάνημα» που αναφέρεται στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της «...» (για την ως άνω εργασία του Άρθρου Α.Τ.38), πρόκειται για το μηχάνημα έργου με αριθμό κυκλοφορίας ... (με βάση το αρχείο «ΚΟΣΤΟΣ ΜΗΧΑΝΗ ..._signed.pdf», σελίδα 3, από υποβληθέντα συμπληρωματικά στοιχεία αιτιολόγησης της «...»). Ωστόσο, το εν λόγω μηχάνημα έχει υπολογιστεί με κόστος 145,00 €/ημέρα, και όχι με κόστος 50,00 €/ημέρα που αναγράφεται στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της «...» (για την ως άνω εργασία του Άρθρου Α.Τ.38). Εξάλλου, το μηχάνημα έργου με αριθμό κυκλοφορίας ... είναι ένας τροχοφόρος φορτωτής τύπου 246C του οίκου ... (με βάση το αρχείο «ΑΔΕΙΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ - ΦΟΡΤΗΓΩΝ.pdf», σελίδα 1, από τα υποβληθέντα συμπληρωματικά στοιχεία αιτιολόγησης της «...»). Το μόνο μηχάνημα έργου που έχει υπολογιστεί από την «...» με κόστος 50,00 €/ημέρα είναι η ΜΠΕΤΟΝΙΕΡΑ (...) (με βάση το αρχείο «ΚΟΣΤΟΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ_signed.pdf», σελίδες 2-3, από τα υποβληθέντα συμπληρωματικά στοιχεία αιτιολόγησης της «...»). Σε κάθε περίπτωση, με δεδομένη και τη μη-μονοσήμαντη αντιστοίχιση μηχανήματος έργου και ημερήσιου κόστους για την εκτέλεση της εργασίας του Άρθρου Α.Τ.38, κανένα από τα ανωτέρω δύο (2) μηχανήματα έργου (όποιο τελικά από τα δύο είναι το τελικώς επιλεγθέν από την «...») δεν είναι κατάλληλο για την εκτέλεση των εργασιών (1) έως (5) του Άρθρου Α.Τ.38, όπως αυτές απαριθμήθηκαν παραπάνω (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 52-57). Και ναι μεν αβασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι η δεύτερη παρεμβαίνουσα ήταν άνευ ετέρου υποχρεωμένη να υπολογίσει τη δαπάνη εκτέλεσης της προκείμενης εργασίας ίση με αυτή του προϋπολογισμού, δεδομένου ότι ο διαγωνισμός είναι μειοδοτικός, αλλά με τα ανωτέρω δεδομένα είναι βάσιμος ο ισχυρισμός ότι η προσφερόμενη από τη δεύτερη παρεμβαίνουσα τιμή ως προς το κονδύλιο εκτέλεσης της προκείμενης εργασίας δεν εξηγήθηκε επαρκώς, διότι δεν έχει συμπεριληφθεί το κόστος

Αριθμός απόφασης: 627/2022

προμήθειας όλων των υλικών και έχει περιγραφεί ελλιπώς το βοηθητικό μηχάνημα (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 57). Η δε αιτιολογία αποδοχής των εξηγήσεων ως προς την προσφερόμενη τιμή για την εκτέλεση της ανωτέρω εργασίας, όπως αυτή αποτυπώνεται στις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, όπου αναφέρεται ότι «Ως προς την εξήγηση από την εταιρία «...» της εργασίας του Α.Τ. 38, η ομάδα εργασίας διαπίστωσε ότι αυτή περιλαμβάνει ανάλυση κόστους, όπως αναφέρεται στον σχετικό πίνακα κόστους, και επομένως δικαιολογημένα δεν θεώρησε ότι πρέπει να ληφθεί το κόστος της συγκεκριμένης εργασίας ίσο με αυτό του προϋπολογισμού μελέτης» δεν παρίσταται ειδική και επαρκής, και, ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση αποδοχής των εξηγήσεων της δεύτερης παρεμβαίνουσας δεν αιτιολογείται νομίμως. Κατόπιν των ανωτέρω, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

26. Επειδή, με τον **ένατο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής (υπό 27.β'), η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η οικονομική προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας έπρεπε να αποκλειστεί, διότι δεν έχει υπολογίσει τα κονδύλια Α1 έως και Α5 και Β1 του εμμέσου κόστους των πινάκων της προαναφερθείσας Εγκυκλίου 9/2017, τα οποία σχετίζονται με την εγκατάσταση χώρου εργοταξιακού γραφείου του έργου, με τον ισχυρισμό ότι δεν απαιτείται τέτοια εγκατάσταση. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας έπρεπε να επιβαρυνθεί ως προς τα στοιχεία αυτά με συνολικό ποσό 26.807,12 ευρώ, υπολογιζόμενο βάσει των συντελεστών της Εγκυκλίου 9/2017. Η **δεύτερη παρεμβαίνουσα** αντιτάσσει τα εξής: «Η εταιρία μας δεν υπολόγισε κόστος για τα κονδύλια με στοιχεία Α1 έως και Α5 καθώς και Β1 του έμμεσου κόστους, τα οποία σχετίζονται με την εγκατάσταση χώρου εργοταξιακού γραφείου στην περιοχή εκτέλεσης των έργων. Η θεώρηση αυτή προκύπτει από την πολυετή εμπειρία της εταιρίας μας στην κατασκευή παρόμοιων έργων συντήρησης ασφαλικών οδοστρωμάτων. Η εταιρία μας έχει κατασκευάσει δύο παρόμοια έργα συντήρησης οδοστρώματος στο Δήμο ... τα τελευταία 3 χρόνια και σε κανένα από αυτά δεν προέκυψε η ανάγκη εγκατάστασης εργοταξιακού γραφείου κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των σχετικών εργασιών. Το εν λόγω έργο σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής του, που επισυνάπτεται στην αιτιολόγηση της

Αριθμός απόφασης: 627/2022

προσφοράς μας έχει συνολική διάρκεια ασφαλικών εργασιών 35 ημερολογιακές ημέρες. Σύμφωνα με τη τεχνική περιγραφή του έργου η περιοχή παρέμβασης εκτείνεται σε συνολικά 52 οδούς της ..., της ... και της Η μεγάλη σποραδικότητα του έργου σε συνδυασμό με την μικρή χρονική του διάρκεια καθιστά αναποτελεσματική την εγκατάσταση εργοταξιακού γραφείου στην περιοχή εκτέλεσής του καθώς μια τέτοια ενέργεια δεν θα είχε κανένα νόημα αφού οι μετακινήσεις είναι πολλές και συνεχείς και δεν θα πρόσφερε καμία βοήθεια στην κατασκευή του έργου. Αντιθέτως κρίνουμε ότι η χρήση δύο ιδιόκτητων κοντέινερ, όπως αναφέρουμε στη τεχνική περιγραφή υλοποίησης του έργου, θα διευκολύνει την εξέλιξη των εργασιών του, λόγω της ιδιαίτερης φύσης του, αφού θα προσφέρει ευελιξία μετακίνησης και εύκολη πρόσβαση. Το σχετικό κόστος καλύπτεται από τα γενικά έξοδα της εταιρίας». Ενόψει των γενομένων δεκτών ανωτέρω (βλ. σκέψη 16), η εφαρμογή της υπ' αριθ. 9/2017 Εγκυκλίου δεν είναι υποχρεωτική για τον προσδιορισμό του έμμεσου κόστους έκαστου έργου, ούτε όσον αφορά τα επιμέρους απαιτούμενα κονδύλια ούτε όσον αφορά τους προτεινόμενους συντελεστές. Αβασίμως, επομένως, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας πρέπει να επιβαρυνθεί άνευ ετέρου με συνολικό ποσό 26.807,12 ευρώ υπολογιζόμενο επί του ποσού της προσφοράς βάσει των συντελεστών της Εγκυκλίου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα περιορίζεται να προβάλλει με την προσφυγή ότι η προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι αυτή δεν έχει υπολογίσει όλα τα προβλεπόμενα από την Εγκύκλιο 9/2017 κονδύλια δαπανών εγκατάστασης εργοταξίου με τους αντίστοιχους συντελεστές, χωρίς, όμως, να αμφισβητεί με ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς (πρβλ. ΣΤΕ 154/2021) τις εκτιμήσεις της δεύτερης παρεμβαίνουσας σε σχέση με τον τρόπο οργάνωσης του εργοταξίου και τις δαπάνες που η ίδια εξοικονομεί ενόψει των ιδιαίτερων συνθηκών εκτέλεσης του έργου και οργάνωσης της επιχείρησής της, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

27. Επειδή, με τον **δέκατο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η οικονομική προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας έπρεπε να αποκλειστεί, διότι δεν έχει υπολογίσει ορθά την κράτηση υπέρ της ΠΟΜΗΤΕΔΥ. Σύμφωνα με την Έκθεση ειδικού

Αριθμός απόφασης: 627/2022

επιστημονικού προσωπικού της ΕΑΔΗΣΥ, η «...» στην υποβληθείσα οικονομική της προσφορά (αρχείο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ..._signed.pdf»), έχει αποτιμήσει το Σύνολο Δαπάνης του Έργου Σ2 (συμπεριλαμβανομένου του ΓΕ&ΟΕ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 18%) στις 757.943,57 ευρώ. Επί του ποσού αυτού, επιβάλλεται, όπως αναφέρεται παραπάνω, κράτηση δύομισι τοις χιλίοις (2,5%) υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ. τακτικών υπαλλήλων (μόνιμων ή αορίστου χρόνου) που απασχολούνται στο δημόσιο, ν.π.δ.δ. και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού. Το ύψος της κράτησης υπέρ της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ. υπολογίζεται, επομένως, στο ποσό $2,5\% \cdot 757.943,57$ ευρώ = 1.894,86 ευρώ και όχι στο ποσό 189,49 ευρώ, που έχει υπολογίσει η «...» στην υποβληθείσα αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς (διαφορά ποσού κρατήσεων υπέρ της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ.: 1.894,86 ευρώ - 189,49 ευρώ = 1.705,37 ευρώ) (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου - Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 67-69). Κατά συνέπεια, η προσφερόμενη από την πρώτη παρεμβαίνουσα τιμή δεν εξηγείται επαρκώς όσον αφορά το στοιχείο εμμέσου κόστους της δαπάνης των κρατήσεων και η προσβαλλόμενη απόφαση αποδοχής των εξηγήσεων παρίσταται αναίτιολόγητη ως προς το σημείο αυτό. Ως εκ τούτου, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

28. Επειδή, με τον **ενδέκατο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής (υπό 29) η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η οικονομική προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας έπρεπε να απορριφθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή, διότι το υπολογισθέν από αυτή κονδύλιο εμμέσου κόστους που αφορά τη δαπάνη έκδοσης εγγυητικής επιστολής υπολείπεται του απαιτούμενου, καθόσον η δεύτερη παρεμβαίνουσα υπολογίζει την εγγυητική επιστολή επί του ποσού της προσφοράς της, και όχι επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Η **παρεμβαίνουσα** αντιτάσσει ότι η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης υπολογίζεται σε ποσοστό 5% επί της συμβατικής αξίας. Ο εν λόγω ισχυρισμός της δεύτερης παρεμβαίνουσας είναι αβάσιμος, ενόψει της ρητής πρόβλεψης της διάταξης του άρθρου 72 παρ. 4 Ν. 4412/2016, σύμφωνα με την οποία *«οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τον ανάδοχο της σύμβασης να παράσχει εγγύηση καλής εκτέλεσης, σε ποσοστό επί της εκτιμώμενης αξίας*

Αριθμός απόφασης: 627/2022

της σύμβασης ή του τμήματος της σύμβασης, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα προαίρεσης. Το ποσοστό αυτό καθορίζεται για τις προμήθειες και τις υπηρεσίες σε τέσσερα τοις εκατό (4%) και για τα έργα και τις μελέτες σε πέντε τοις εκατό (5%). Η εγγύηση καλής εκτέλεσης κατατίθεται μέχρι και την υπογραφή του συμφωνητικού». Όπως, επομένως, βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, για την ανάληψη της προκείμενης σύμβασης απαιτείται η έκδοση εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης ποσού 100.806,45 ευρώ (2.016.129,03 x 5%), ενώ η δεύτερη παρεμβαίνουσα εσφαλμένως έχει υπολογίσει το ύψος της απαιτούμενης εγγύησης καλής εκτέλεσης σε 48.235,42 ευρώ. Κατά συνέπεια, η προσφερόμενη από την πρώτη παρεμβαίνουσα τιμή δεν εξηγείται επαρκώς όσον αφορά το στοιχείο εμμέσου κόστους της δαπάνης έκδοσης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και η προσβαλλόμενη απόφαση αποδοχής των εξηγήσεων παρίσταται ανατιολόγητη ως προς το σημείο αυτό, καθόσον, όπως αναφέρεται στις απόψεις, η αναθέτουσα αρχή έκανε δεκτές τις εξηγήσεις της δεύτερης παρεμβαίνουσας επί του συγκεκριμένου κονδυλίου εμμέσου κόστους, χωρίς καμία αιτιολογία, παρά το γεγονός ότι διαπίστωσε ότι το ύψος της απαιτούμενης εγγύησης είναι μεγαλύτερο (υπερδιπλάσιο) του υπολογισθέντος από την δεύτερη παρεμβαίνουσα. Ως εκ τούτου, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

29. Επειδή, με τον **δωδέκατο λόγο** και τον **δέκατο τρίτο λόγο** της προδικαστικής προσφυγής η προσφεύγουσα προβάλλει ότι τα κονδύλια εμμέσου κόστους υπ' αριθ. Β9 που αφορά τόκους κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος και κόστος δέσμευσης καταθέσεων για εγγυητικές και Β10 που αφορά το αναλογούν, σε σχέση με τη συμμετοχή του έργου στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, κόστος έδρας επιχείρησης ή/και λειτουργίας κοινοπραξίας της Εγκυκλίου δεν έχουν υπολογιστεί από την δεύτερη παρεμβαίνουσα στο ορθό ποσό βάσει των μεγεθών του ισολογισμού της και των συντελεστών της Εγκυκλίου. Η **δεύτερη παρεμβαίνουσα** ισχυρίζεται ότι το κόστος του συγκεκριμένου έργου δεν επιβαρύνεται με δαπάνες κίνησης κεφαλαίου και δέσμευση καταθέσεων για έκδοση εγγυητικών επιστολών, ενώ, όσον αφορά το αναλογούν στο έργο κόστος έδρας της επιχείρησης η ίδια έχει υπολογίσει ποσό 31.039,84 ευρώ. Ενόψει των γενομένων δεκτών ανωτέρω (βλ. σκέψη 16), η εφαρμογή της υπ' αριθ. 9/2017

Αριθμός απόφασης: 627/2022

Εγκυκλίου δεν είναι υποχρεωτική για τον προσδιορισμό του έμμεσου κόστους έκαστου έργου, ούτε όσον αφορά τα επιμέρους απαιτούμενα κονδύλια ούτε όσον αφορά τους προτεινόμενους συντελεστές. Αβασίμως, επομένως, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας πρέπει να επιβαρυνθεί άνευ ετέρου με ποσά υπολογιζόμενα βάσει των συντελεστών της Εγκυκλίου, ήτοι 11.287,21 ευρώ για το κονδύλιο Β10, ως προς το οποίο η παρεμβαίνουσα δηλώνει ότι το συγκεκριμένο έργο δεν επιβαρύνεται με χρηματοοικονομικό κόστος, και 17.762,71 ευρώ για το κονδύλιο Β11, ως προς το οποίο η παρεμβαίνουσα έχει κατ' αρχήν υπολογίσει δαπάνη 31.039,84 ευρώ λαμβάνοντας υπόψη τον χαμηλότερο συντελεστή της Εγκυκλίου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα περιορίζεται να προβάλλει με την προσφυγή ότι η προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι αυτή δεν έχει υπολογίσει τα ανωτέρω προβλεπόμενα από την Εγκύκλιο 9/2017 κονδύλια με τους επικαλούμενους από την ίδια συντελεστές, χωρίς, όμως, να αμφισβητεί με ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς (πρβλ. ΣτΕ 154/2021) τις εκτιμήσεις της δεύτερης παρεμβαίνουσας σε σχέση με τις δαπάνες κατασκευής του συγκεκριμένου έργου ενόψει των ιδιαίτερων συνθηκών εκτέλεσής του και οργάνωσης της επιχείρησής της, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

30. Επειδή, με τον **δέκατο τέταρτο** λόγο της προδικαστικής προσφυγής (υπό 35.α') η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι εξηγήσεις της ... επί της οικονομικής της προσφοράς έπρεπε να απορριφθούν, διότι αυτή δεν προσκόμισε το απαιτούμενο από την πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής χρονοδιάγραμμα. Η **αναθέτουσα αρχή** αναφέρει συναφώς στις απόψεις τις ότι *«ως προς την μη κατάθεση χρονοδιαγράμματος από την εν λόγω κ/ξία, η ομάδα εργασίας θεώρησε ότι ο χρονικός προσδιορισμός της διάρκειας των εργασιών, όπως αυτός αναφέρεται αναλυτικά και ανά εργασία στον υπολογισμό του άμεσου κόστους, προσφέρει επαρκή στοιχεία σχετικά με τη χρονική διάρκεια των εργασιών της προσφέρουσας»*. Όπως προκύπτει από τον ηλεκτρονικό φάκελο του διαγωνισμού, από τα υποβληθέντα σε απάντηση της από 5/1/2022 πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής στοιχεία της ανωτέρω κοινοπραξίας ελλείπει πλήρως το χρονοδιάγραμμα, ωστόσο στην αιτιολόγηση της προσφοράς της κοινοπραξίας αναφέρονται στοιχεία για τη διάρκεια των

Αριθμός απόφασης: 627/2022

εργασιών, τα οποία εκτιμήθηκαν, κατ' εκτίμηση των οργάνων της αναθέτουσας αρχής που δεν υπερβαίνει τα άκρα όρια της διακριτικής τους ευχέρειας, ως επαρκή. Ελλείπει δε ειδικότερων ισχυρισμών σχετικά με πλημμέλειες της αιτιολόγησης της κοινοπραξίας ως προς τη διάρκεια των εργασιών, όπως αυτή αναφέρεται στους υπολογισμούς κονδυλίων των επιμέρους άρθρων τιμολογίου μελέτης, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

31. Επειδή, με τον **δέκατο πέμπτο** λόγο της προδικαστικής προσφυγής (υπό 36.β'), η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι εξηγήσεις της ... επί της οικονομικής της προσφοράς έπρεπε να απορριφθούν, διότι αυτή δεν προσκόμισε στοιχεία τεκμηρίωσης της έμμεσης δαπάνης που αφορά το αναλογούν, σε σχέση με τη συμμετοχή του στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, κόστος έδρας επιχείρησης ή/και λειτουργίας κοινοπραξίας. Από τον ηλεκτρονικό φάκελο του διαγωνισμού προκύπτει ότι η ανωτέρω κοινοπραξία δεν έχει προσκομίσει στοιχεία για τον κύκλο εργασιών που αποτελεί τη βάση υπολογισμού του ανωτέρω κονδυλίου της οικονομικής της προσφοράς. Επομένως, οι εξηγήσεις της δεν είναι επαρκείς ως προς τη συγκεκριμένη δαπάνη, η δε αναθέτουσα αρχή τις έκανε δεκτές χωρίς νόμιμη αιτιολογία. Ως εκ τούτου, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

32. Επειδή, με τον **δέκατο έκτο** λόγο (υπό 37) της προδικαστικής προσφυγής η προσφεύγουσα προβάλλει ότι *«ως προς δε τις εργασίες με Α.Τ.1, 2, 3, 4, 5 και 9 (βλ. σελ. 4 έως και 8 της αιτιολόγησης της ...), η εν λόγω ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ δεν έχει υποβάλει στοιχεία ώστε να προκύπτουν και να αποδεικνύονται αυτά που αναφέρει σχετικά με το κόστος για τα μηχανήματα τσάπα και σφυρί, καίτοι όφειλε, σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ. 608/05.01.2022 σχετική πρόσκληση της Αναθέτουσας Αρχής. Συνεπώς, κόστος, ύψος 6.351,92 € (= 1.867,88 € + 1.867,88 € + 1.407,88 € + 2.115,40 € + 125 € + 967,88 €), είναι παντελώς αόριστο και αναπόδεικτο και, επομένως, δεν έπρεπε να γίνει δεκτό»*. Η **αναθέτουσα αρχή** αναφέρει συναφώς ότι *«σχετικά με τις όποιες ελλείψεις, που αναφέρονται στην εν λόγω προσφυγή αναφορικά με τις εξηγήσεις της κ'ξίας «...», αυτές κρίθηκαν ήσσονος σημασίας και δεν επηρεάζουν σημαντικά την κερδοφορία που υπολογίζει ο οικονομικός φορέας»*. Σύμφωνα με την από 7/4/2022 Έκθεση ειδικού επιστημονικού

Αριθμός απόφασης: 627/2022

προσωπικού της ΕΑΔΗΣΥ, από την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της ανωτέρω κοινοπραξίας ελλείπουν πράγματι τα στοιχεία τεκμηρίωσης της προσφερόμενης τιμής ως προς τις εργασίες των ΑΤ 1, 2, 3, 4, 5 και 9. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι δεν εντοπίζονται βάσει της ανωτέρω έκθεσης σφάλματα κατά τον υπολογισμό της δαπάνης των ανωτέρω εργασιών στα κονδύλια όλων των ανωτέρω άρθρων τιμολογίου (βλ. την από 7/4/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 80-86), λόγω έλλειψης τεκμηρίωσης η προσφερόμενη τιμή δεν αιτιολογείται επαρκώς, η δε αναθέτουσα αρχή τις έκανε δεκτές χωρίς νόμιμη αιτιολογία. Η δε γενικόλογη αναφορά στις απόψεις της αναθέτουσας αρχής ότι *«σχετικά με τις όποιες ελλείψεις, που αναφέρονται στην εν λόγω προσφυγή αναφορικά με τις εξηγήσεις της κ/ξιας «...», αυτές κρίθηκαν ήσσονος σημασίας και δεν επηρεάζουν σημαντικά την κερδοφορία που υπολογίζει ο οικονομικός φορέας»* δεν αποτελεί σαφή, ειδική και επαρκή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης. Ως εκ τούτου, ο προκείμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

33. Επειδή, κατόπιν των γενομένων δεκτών ανωτέρω στις σκέψεις 21, 22 και 23, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί κατά το σκέλος αυτής με το οποίο έγιναν δεκτές οι εξηγήσεις επί της οικονομικής προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας, χωρίς νόμιμη αιτιολογία. Επιπροσθέτως, κατόπιν των γενομένων δεκτών στις σκέψεις 25, 27 και 28, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί και κατά το σκέλος αυτής με το οποίο έγιναν δεκτές οι εξηγήσεις επί της οικονομικής προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας, χωρίς νόμιμη αιτιολογία. Τέλος, κατόπιν των γενομένων δεκτών στις σκέψεις 31 και 32, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί και κατά το σκέλος αυτής με το οποίο έγιναν δεκτές οι εξηγήσεις επί της οικονομικής προσφοράς της ... χωρίς νόμιμη αιτιολογία. Ωστόσο, η ΕΑΔΗΣΥ δεν έχει εξουσία να τροποποιήσει την προσβληθείσα πράξη ούτε να προβεί, καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας αρχής, η ίδια στην οφειλόμενη ενέργεια (πρβλ. ΣΤΕ 832/2021). Ειδικότερα, η Αρχή δεν δύναται να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του άρθρου 88 Ν. 4412/2016, ήτοι στην έκδοση αιτιολογημένης απόφασης αποδοχής των οικονομικών προσφορών ή απόρριψής τους ως ασυνήθιστα

Αριθμός απόφασης: 627/2022

χαμηλών, η οποία (έκδοση της οικείας απόφασης) προϋποθέτει την ανάπτυξη πραγματικού διαλόγου μεταξύ του οικονομικού φορέα και της αναθέτουσας αρχής για τη διαπίστωση της σοβαρότητας και της φερεγγυότητας των προσφορών. Ουδεμία δε νομική επιρροή ασκεί ο προβαλλόμενος με τις απόψεις ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής ότι *«η Υπηρεσία μας δεν είχε την δυνατότητα αξιολόγησης όλων των τεχνικών δεδομένων που αναλύονται στις αιτιολογήσεις χαμηλού κόστους που μας κατατίθενται διότι κάθε διαγωνιζόμενος ακολουθεί διαφορετικές κοστολογικές παραδοχές, διαφορετική κατασκευαστική και κοστολογική διάρθρωση της προσφοράς του και γιατί δεν υπάρχει ένα καθορισμένο σύστημα ελέγχου των αιτιολογήσεων καθώς δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη εγκύκλιος της παρ.6 του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016 για την εκτίμηση των παρεχόμενων εξηγήσεων»*, διότι, ανεξαρτήτως της ακολουθούμενης από κάθε διαγωνιζόμενο μεθοδολογίας, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να ζητήσει όποιες και όσες διευκρινίσεις επί της προσφερόμενης τιμής κρίνει απαραίτητες, χωρίς, μάλιστα, να εμποδίζεται αυτή, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να τους καλέσει εκ νέου να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να προκαλούν αμφιβολίες (βλ. ανωτέρω σκέψη 16). Είναι δε η αναθέτουσα αρχή, κατά τεκμήριο, σε θέση να εκτιμήσει τελικά τον ρεαλιστικό ή μη χαρακτήρα των προσφορών σε σχέση με το κόστος εκτέλεσης της σύμβασης, της οποίας τον προϋπολογισμό, το τιμολόγιο μελέτης και τα λοιπά τεύχη δημοπράτησης η ίδια κατήρτισε, προκειμένου να αποφανθεί αιτιολογημένα για τον τυχόν ασυνήθιστα χαμηλό χαρακτήρα των προσφορών. Εξάλλου ο ανωτέρω ισχυρισμός δεν αίρει την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να αιτιολογεί νομίμως, ήτοι σαφώς, ειδικώς και επαρκώς κατ' άρθρο 17 ΚΔΔ/σίας, την απόφαση αποδοχής ή απόρριψης οικονομικών προσφορών κατά τα άνω, η οποία εκδίδεται κατ' ενάσκηση ευρείας διακριτικής ευχέρειας των οργάνων της. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη πρέπει να ακυρωθεί κατά τα ανωτέρω, προκειμένου η υπόθεση να αναπεμφθεί στην αναθέτουσα αρχή, ώστε να εκτιμηθεί αιτιολογημένα από τα αρμόδια όργανά της, κατ' ενάσκηση των κατ' άρθρα 88 Ν. 4412/2016 και 4.1.η' της Διακήρυξης αρμοδιοτήτων τους, εάν οι διαπιστωθείσες πλημμέλειες των εξηγήσεων των τριών ανωτέρω οικονομικών φορέων επί των οικονομικών προσφορών τους καθιστούν αυτές ασυνήθιστα

Αριθμός απόφασης: 627/2022

χαμηλές και τις προσφερόμενες τιμές ανεπαρκείς για την εκτέλεση της συγκεκριμένης υπό ανάθεση σύμβασης.

34. Επειδή, γίνεται δεκτή η εισήγηση στο σύνολό της.

35. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή, σύμφωνα με τα ειδικότερα αναφερόμενα στο σκεπτικό, οι δε παρεμβάσεις να απορριφθούν, και να οριστεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου στην προσφεύγουσα.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη, κατά το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου στην προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 8 Απριλίου 2022 και εκδόθηκε στις 28 Απριλίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΗΝΑ ΜΠΟΥΖΙΟΥΡΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΑΛΑΝΤΖΗ